

INHOUD

- Woord vooraf 2
- Komende SIWE-activiteiten... 3
- Oproepen..... 5
- Erfgoednieuwttjes en bespreking
van de activiteiten..... 8
- Uitvindingen en uitvinders..... 41
- Internationaal nieuws..... 35
- Onder de leeslamp..... 42
- Boekbesprekingen..... 51

Het indrukwekkend silhouet van de voormalige Brouwerij Wielemans-Ceuppens te Vorst, herbestemd als oord voor actuele kunst en cultuur

Foto Willy KESSELS

Redactieadres: SIWE vzw - Stapelhuisstraat 15 – 3000 Leuven. Tel&Fax: 016.584342
e-mail: info@siwe.be Website: www.siwe.be Verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijke uitgever: Patrick Viaene – Land van Waaslaan 156 – 9040 Gent.

Redactie: Chris Crombé – Robin Engels – Patrick Viaene.

Vormgeving: Chris Crombé – Alex Baerts

Afgiftekantoor: 3360 Bierbeek – erkenningsnr.: P209286 – PB nummer: BC1608

VOORWOORD

SIWE vzw zet zijn schouders onder de industriële cultuur in Vlaanderen en Brussel. Dat is niet makkelijk, want dat domein is erg ruim: industrieel en wetenschappelijk erfgoed in de breedste betekenis: objecten, gebouwen, installaties, toestellen, tradities, werkgevers en werknemerscultuur, immaterieel erfgoed. Veel actoren dragen hun steentje bij, leveren inspanningen op plaatselijk of op regionaal vlak. Ze ontplooiën een werking die al dan niet gespecialiseerd is in een smal of bre(e)d(er) segment van dat prachtige werkterrein! SIWE vzw brengt de actoren van dat werkveld in kaart, polst naar de noden en verzuchtingen in de sector, onderneemt acties, richt activiteiten in, werkt samen met andere verenigingen, verwijst objecten die afgestoten worden door naar geïnteresseerden, geef deskundig advies: de klus is uiteraard nooit af!

Steun ons werk en toon dit via uw lidmaatschap: wordt lid of hernieuw meteen en zonder uitstel uw SIWE-lidmaatschap. Praktische info hieromtrent staat achteraan deze Nieuwsbrief.

De redactie wenst u alvast veel leesgenot. Uw reacties worden geapprecieerd!

Patrick VIAENE, voorzitter SIWE vzw

KOMENDE SIWE-ACTIVITEITEN

ZONDAG 9 SEPTEMBER 2007 : OPEN MONUMENTENDAG VLAANDEREN : THEMA WONEN

Op 9 september gaat de Open Monumentendag Vlaanderen door met “wonen” als hoofdthema. Het is een thema met talrijke raakvlakken van industriecultuur en de ontwikkeling van de industriële samenleving. Dit werd al eerder op het jaar tijdens een driedelige voordrachten door SIWE-voorzitter Patrick Viaene

toegelicht in het Erfgoedcentrum Lamot te Mechelen. Voor het programma OMD 2007 verwijzen we naar de algemene programma-brochure en naar brochure “Open Monumentendag 2007 te Leuven”. Zie ook de SIWE-website: www.siwe.be

KEBAB MET MAYONAISE : EEN HEDENDAAGSE KIJK OP TRADITIONELE EN INDUSTRIËLE EETCULTUUR

Het “volksculturele” SIWE-project “Kebab met mayonaise” is grotendeels uitgevoerd en van een voorproef van het resultaat kan u reeds genieten in de nieuwste aflevering van SIWE-MAGAZINE. Naar aanleiding van “De week van de smaak” wordt later op het jaar, namelijk op 14 november 2007 op de multiculturele markt van Zolder

(terrein van de voormalige steenkoolmijn, Koolmijnlaan) de speciaal in het kader van dit project gerealiseerde (reizende) tentoonstelling en publicatie publiekelijk voorgesteld.

Het project is een samenwerkingsverband tussen SIWE en de Erfgoedcel Mijn-Erfgoed en heeft de steun van de Vlaamse Overheid.

WAAROVER GAAT HET ?

Hoe eet jij kebab? Met of zonder frietjes, half-pikant, met mayonaise misschien? Kebab en kebabzaken zijn voor ons de normaalste zaak van de wereld. Toch bestaat dit gerecht nog niet zolang in onze streken. Turkse

gastarbeiders namen het mee bij hun migratie naar Vlaanderen, naar de Mijnstreek.

De migratie van Turkse gastarbeiders naar de mijnstreek vanaf de jaren '60,

zorgde voor vele kebabzaken in het straatbeeld. Geleidelijk aan werden de invloeden van de Italiaanse, Griekse en natuurlijk de Belgische keuken zichtbaar in de traditionele kebab: kebab én pizza, kebab met feta of kebab met frietjes en mayonaise. Het project “kebab met mayonaise” legt de nadruk op de migratiegeschiedenis van de Mijnstreek en de vermenging van eetculturen, maar ook op het industriële aspect van de kebabbereiding.

Vanaf 14 november reist een mobiele tentoonstelling doorheen de zes mijn-gemeenten van de Mijnstreek (As, Beringen, Genk, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen), om u te laten kennis maken met de boeiende en vaak onbekende wereld van de kebab. De tentoonstelling komt onder andere tot

stand op basis van interviews met uitbaters van kebabzaken en groot-handels uit de regio.

In de tentoonstelling zal ook het resultaat van de fotowedstrijd te zien zijn. De winnende fotograaf kan de authentieke kebab gratis (in de mijnstreek) gaan proeven en ontvangt bovendien een boekenpakket !

Aan de tentoonstelling is bovendien een publicatie gekoppeld die een absolute must is voor kenners én nieuwsgierigen. Net zoals de tentoonstelling is ook de publicatie gebaseerd op mondeling erfgoed, geïllustreerd met citaten, foto's en recepten van drie Limburgse koks. Columniste Kaat Vrancken gaat speciaal voor “kebab met mayonaise” op ontdekkingsstocht door de “kebab”-streek en schrijft haar indrukken neer.

PRAKTISCH :

Opening tentoonstelling en voorstelling publicatie : 14 november 2007, op de multiculturele markt in Zolder.

Meer info : Véronique Bruninx, projectmedewerkster SIWE vzw
(tel. : 0498/461.309) of Erfgoedcel Mijns-Erfgoed (tel.: 089/811.412)

STUDIEDAG “COLLECTIEVORMING INDUSTRIEEL ERFGOED INDUSTRIËLE CULTUUR” IN HET MIAT TE GENT : 26 OKT. 2007

Aan deze studiedag in het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (MIAT) te Gent zal SIWE zal deelnemen en het relaas brengen over de ontwikkeling van zijn/haar verzameling, met een terugkoppeling naar de subthema's van deze studiedag : afbakening, beheer(sing), mobiliteit en beveiliging. Meer informatie: tel.09/269.42.20

Bij rondleidingen en uitstappen: Graag vooraf uw komst melden via info@siwe.be.

OPROEPEN

STEL UW VRAGEN AAN DE NIEUWE “ERFGOED-HELPDESK” !

Heeft je plaatselijke vereniging een documentatiecentrum? Help je mee in een lokaal museum in je gemeente? Verzamelt je vereniging lokale archieven? Dan ben je wellicht al eens geconfronteerd met materiële schade, plaatstekort of inventarisatieproblemen. Vanaf nu kan je met al je vragen terecht op de nieuwe helpdesk :

www.helpdesklokaalerfgoed.be

Het principe van de website is eenvoudig: je typt je vraag op een speciaal formulier en per mail krijg je het antwoord toegestuurd. Voor het

antwoord wordt een beroep gedaan op deskundigen ter zake. Naast de mogelijkheid tot vragen stellen biedt de site ook heel wat concrete informatie om je collectie optimaal te beheren, over cursussen en literatuur...

De helpdesk lokaal erfgoed komt tot stand binnen de projecten “Lokaal Geheugen” en “Pro Memorie”. De website is een realisatie van Heemkunde Vlaanderen en een groep partners. Ook SIWE vzw maakt deel uit van dit samenwerkingsverband.

BEZOEK HET NATIONAAL MUSEUM EN ARCHIEF VAN DOUANE EN ACCIJNZEN TE ANTWERPEN

De zes koppige delegatie van SIWE vzw was in de wolven over het bezoek (op 28 april jl.) aan dit helaas nog vrij onbekend museum en de voortreffelijke rondleiding door de heer Ivo Machiels, een vaste medewerker van dit museum. Het museum “D & A” viert volgend jaar zijn twintigste verjaardag en kan reeds bogen op een rijk palmares aan tentoonstellingen en activiteiten. De linken en raakvlakken met het “vakgebied” van SIWE, het industrieel en wetenschappelijk erfgoed, zijn overduidelijk aanwezig; het museum presenteert onder meer meetapparatuur en labo-

Robin Engels en Ivo Machiels
foto Karel Haustraete

materiaal waarmee smokkelpraktijken, de trafiek in vervalste handelswaren, criminele activiteiten (aanvoer van bijvoorbeeld narcotica e.a.) werden en worden opgespoord. Maar er is in het museum ook aandacht voor de geschiedenis van

het beroep van de douanier, de historiek van de accijnzen, tot en met de ontwikkeling van bijvoorbeeld de kostuums van douaneambtenaren of de unieke exemplaren van in beslag genomen clandestiene alcoholstokerijen. (P.V.)

Instructie roei- en peilkunde (roei= peilroede)

Foto Karel Haustraete

Praktische informatie

Adres: Kattendijkdok Oostkaai 22, 2000 Antwerpen.

Telefoon: 03/229.22.42

Webpagina: home.scarlet.be/douanemuseum

HET RIJN- & BINNENVAART MUSEUM (ANTWERPEN) VERWACHT U !

Zin in een origineel uitstapje? Al dan niet in combinatie met vorig museum kan u terecht in het Rijn- & Binnenvaart Museum, gehuisvest in diverse schepen ("Mon Désir", "Angèle" en "Llomar") in de oude haven van Antwerpen. Toegang : van half april tot half oktober, elke woensdag van 14 tot 18 uur, en voor groepen van minimum 10 personen ook na afspraak.

Informatie op telefoons 03/219.09.80 of 03/644.45.05 of 03/232.86.70
of GSM 0475/905.289.

NEEM DEEL AAN “DE WEEK VAN DE SMAAK IN VLAANDEREN”

Van 14 tot 24 november 2007 wordt voor de tweede maal de “Week van de Smaak in Vlaanderen” georganiseerd. SIWE zal deze maal ook deelnemen, meer bepaald met een speciale tentoonstelling en voorstelling van een publicatie en de organisatie van randactiviteiten zoals een fotowedstrijd over interculturele gastronomie “kebab met mayonaise”, in samenwerking met de Erfgoedcel Mijn-Erfgoed (tel. : 089/811.412).

U verneemt er binnenkort meer over via de SIWE-website www.siwe.be, via de programmabrochure van de “Week van de Smaak”, verder via de

nieuwste aflevering van SIWE-Magazine. De Week van de Smaak is een vernieuwend “volkscultureel” initiatief, dat gecoördineerd wordt door het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (VCV) met contactadres Gallaitstraat 76/2 1030 Schaarbeek. Tel.: 02/243.13.50.

e-mail: info@netsmaak.be / website: www.weekvandesmaak.be .

Voor specifieke info over “Kebab met mayonaise”, contacteer SIWE-projectmedewerkster Véronique BRUNINX op telefoon 0498/461.309. ZIE OOK DE RUBRIEK “SIWE-ACTIVITEITEN” (P.V.)

HELP HET MOT-REPERTORIUM “BELGISCHE HANDELSCATALOGI” TE VERVOLLEDIGEN

Het MOT (Museum voor Oudere Technieken te Grimbergen) presenteert in 2007 online het “Repertorium van de Belgische Handelscatalogi”, het MOT bezit zelf reeds meer dan 6000 van dergelijke handelscatalogi! Die collectie dient als basis van een bestand “handelscatalogi van voor

1950”, een lijst die aangevuld wordt met titels uit andere openbare verzamelingen. Het MOT roept iedereen op om catalogi te signaleren zodat de bibliografie kan uitgebreid worden. Contactpersoon: Katrien Vanbrabant (tel. : 02/270.81.11, www.mot.be / info@mot.be)

ERFGOEDNIEUWTJES EN ACTIVITEITEN IN DE REGIO'S

VLAANDEREN ALGEMEEN

DE VLAAMSE OVERHEID IN EEN NIEUW KLEEDJE...

De Vlaamse overheid is actief in 13 beleidsdomeinen waaronder "Cultuur, Jeugd, Sport en Media" en "Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO)". Het laatste beleidsdomein behoorde tot voor kort tot de bevoegdheid van de "Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (AROHM)". Ook de activiteiten van o.m. het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) werden opgenomen in het nieuw beleidsdomein. Het Agentschap Ruimtelijke Ordening & Onroerend Erfgoed Vlaanderen is bevoegd voor o.m. het onroerend erfgoed (monumenten en stads- en

dorpsgezichten, landschappen, archeologisch erfgoed en varend erfgoed. Hoofdzetel daarvan is gelegen : Koning Albert II-laan 19, bus 3, 1210 Brussel.

(ro.vlaanderen@rwo.vlaanderen.be).

Het VIOE is een wetenschappelijk instituut dat onderzoek verricht naar het onroerend erfgoed in de ruimste betekenis van het begrip.

Hoofdzetel van het VIOE : Koning Albert II-laan 19, bus 5, 1210 Brussel

(instituutonroerenderfgoed@vlaanderen.be / www.vioe.be).

(P.V., naar de informatiefolder "Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid & Onroerend Erfgoed in het kort").

WATERGEBONDEN ERFGOED IN VLAANDEREN

Op 17 februari 2007 organiseerde VCM n.a.v. de "Belgian Boat Show" een ontmoetingsvoormiddag. Gast-sprekers (na een inleiding van Karel DENDOOVEN van VCM) waren Pit DE JONGE (moderator), Frank PANESI (De Scute vzw), Franke LOK (Tolerant vzw), Willem MANTELEERS (Ruimschoots vzw),

Frits DE WAELE (eigenaar van een woonboot), Dirk RAMAKERS (Vlaamse Vereniging voor het Behoud van Historische Vaartuigen vzw), Fernand VAN DEN KEYBUS (Vriendenkring omtrent rondeschepen en "platbodems" in de Zuid-Westelijke Lage Landen) en Hubert RUBBENS. (Oostende voor Anker

vzw) Na de voorstelling van al deze verenigingen en actoren werd gedebatteerd over het nut van “inventariseren” (who’s who in varend erfgoed Vlaanderen), het afbakenen van het erfgoed, het nut ook van het in het leven roepen van een koepel “watergebonden erfgoed” (maar dit is vooralsnog een project voor de middellange toekomst, zo bleek). Tijdens het debat kwamen (vanuit de zaal) ook o.m. Tom LENAERTS (van het Agentschap

R.O.-Vlaanderen & VIOE) en Patrick VIAENE (met de visie vanuit SIWE vzw) aan het woord.

De uitwisseling tijdens (en informele nadere kennismaking nà het officiële gedeelte van) deze ontmoetingsvoormiddag waren ongetwijfeld voor tal van aanwezigen zeer vruchtbaar. De ontmoetingsvoormiddag werd omkaderd door de VCM-infotentoonstelling “Behouden Vaart. Maritiem Erfgoed(verenigingen) in Vlaanderen”. www.vcmcontactforum.be (P.V.)

INVENTARIS “ERFGOEDVERENIGINGEN IN EUROPA”

Het project “Van erfgoedverenigingen vl(aanderen) tot erfgoedverenigingen eu(ropa) is op kruissnelheid gekomen. Vooral actoren met bovenlokale tot Europese werking worden in kaart gebracht. De interactieve website www.heritage-organisations.eu is heden reeds raadpleegbaar en groeit verder aan. Het initiatief voor

dit project werd genomen door Heemkunde Vlaanderen vzw (projectmedewerker Natan BRUNEEL), VCM vzw en het VCV vzw. Meer info:

Natan.bruneel@heemkunde-vlaanderen.be en inventory@heritage-organisations.eu (Vrij naar een bijdrage in “Ons Heem”, 2006, nr. 4).

SIWE DANKT HAAR SCHENKERS!

Regelmatig ontvangt SIWE vzw aanwinsten, zowel zeldzame voorwerpen als allerlei kostbaar documentatiemateriaal. Een paar maanden geleden ontving SIWE vzw tal van interessante technische boeken via Ing. A. HIMLER (zie rubriek “ANTWERPEN” in bovenstaande).

SIWE dankt ook in het bijzonder Professor Emeritus Etienne CORNELIS (U.A.) voor de bekomen reeks tijdschriften “Scientific American” en voor de schenking van een aantal boekwerken over fysica. Deze worden opgenomen in het SIWE-documentatiecentrum. (K.H. en P.V.)

ZOT VAN STENEN: FOCUS OP NATUURSTEEN

Het aprilnummer van het tijdschrift KREO focust op het erfgoedsites omtrent natuursteen in Vlaanderen en Wallonië. Een aantal interessante bezoekplaatsen, wandelroutes en documentatiecentra op een rijtje (een selectie van een groot aanbod):

- VELDSTEEN :

Informatie in het Streekbezoekerscentrum Bulskampveld, Provinciedomein Lippensgoed-Bulskampveld in Beernem. Tel.: 050/78.91.76
www.west-vlaanderen.be/bezoekerscentra

- BALEGEMSE STEEN :

Balegemse steentocht, te bestellen bij Toerisme Oost-Vlaanderen (1,24€) tel.: 09/269.26.00 www.tov.be
Actieve steengroeve : N. en W. Verlee, Berg 24A 9860 Balegem, tel: 09/362.82.56

- GOBERTANGESTEEN

Actieve steengroeve : Entreprise Bernard, rue du Hussompont 8, 1370 Mélin-Jodoigne, tel.: 010/81.04.29

- IJZERZANDSTEEN

Interessante wandelroutes : Wijngaardbergwandeling in Wezemaal (www.rotselaar.be), Wandelnetwerk Wingevallei, op stap door het Hageland (10,50 €) uitgave van Toerisme Vlaams-Brabant, tel.: 016/26.76.20 / www.vlaamsbrabant.be/toerisme
Actieve steengroeve in Chaumont-Gistoux, nabij Wavre.

- DOORNIKSE STEEN

Allerlei themawandelingen in en om Doornik zijn gratis te downloaden via www.natuurtrektocht.be of te koop in een mapje (2 €) "Wandeltochten door le Tournaisis", Maison du Tourisme du Tournaisis, tel.: 069/35.42.85, www.tournaisis.be

- MERGELSTEEN :

Mergelgrotten van Kanne en Zichem-Zussen-Bolder, info bij vvv van Riemst : tel.: 012/44.03.75
www.riemst.be / www.grotten-van-kanne.be
Actieve mergelgroeve net over de Belgische grens te Valkenburg (NL), tel.: 0031/43.601.4460

- ARDUIN :

Centre de documentation de la Pierre Bleue, rue de la Régence 23, 7060 Soignies, tel.: 067/34.73.76, www.soignies.be
Actieve steengroeve: Carrières Gauthier & Wincqz, rue de la Mademoiselle Hanicq 88, 7060 Soignies. Tel.: 067/33.21.16
www.pierrebleuebelge.be

(K.H. en P.V. vrij naar een bijdrage in KREO, april 2007)

RODE KOOL MET APPELJES : LEVEND(IG)E AGRARISCHE VOLKSCULTUUR

Deze manifestatie is een initiatief van het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG), gevestigd te Leuven, het Openluchtmuseum Bokrijk (Genk) en het MIAT (Gent).

In het "doeboek", verkrijgbaar bij de initiatiefnemers, wordt het uitgebreide programma 2007-2008 uiteengezet : activiteiten van West-Vlaanderen tot (Nederlands) Limburg (en zelfs in Wallonië), waarmee het erfgoed in verband met groenten en fruit (vanuit de actualiteit en veelal op vernieuwende wijze) wordt belicht.

Een paar hoogtepunten (heden nog bezoekerbaar !) uit het rijke aanbod :

-Tentoonstelling "Van uien tot andere ajuinsoorten" van 14/09 tot

29/10/2007 in het Grom, Midzelen 25A te Sint-Katelijne-Waver. info@tgrom.be / www.tgrom.be

-Tentoonstelling "Extreme make-over: van hoevemuseum tot fruitmuseum !", van 1 tot 30/09/2007 in Stedelijk Museum, Diesterstraat 1, Sint-Truiden. www.sint-truiden.be

-Tentoonstelling "Smakelijk ingeblikt" in het MIAT te Gent, van 20/10/2007 tot 06/01/2008. www.miat.gent.be

Voor meer informatie verwijzen we graag naar de digitale maandelijkse "Nieuwsbrief en Rodekool met appeltjes" en de website www.rodekool.be. (K.H. en P.V.)

PROVINCIE ANTWERPEN

4DE EDITIE “WATERKANT KLASSIEK” TE ANTWERPEN EIND SEPTEMBER 2007

Op 28, 29 en 30 september 2007 verzamelen zich in het Willemdok te Antwerpen (voor de 4de keer) een bont allegaartje van unieke historische schepen, stoomboten en zelfs een Antwerpse stoomgraanzuiger is

even op zijn retour (sinds een aantal jaren na grondige restauratie is dit object één der pronkstukken van het Scheepvaartmuseum Rotterdam!) Volledig programma: surf naar www.waterkantwerpen.be

RARITEITENKABINET VAN DE ZOO OPENT IN ANTWERPEN

Tot 30 september (2007) kan u in “De Melkerij” van de Antwerpse Zoo terecht voor een bezoek aan “het Rariteitenkabinet”. De tentoonstelling aldaar presenteert unieke objecten en curiosa, waarvan een aantal stammen uit de beginjaren van de in 1843 opgerichte Zoo van Antwerpen.

De expositie kadert in het in mei van start gegaan festival “O Dierbaar Antwerpen”. Meer info op www.odierbaarantwerpen.be of via Toerisme-Stad Antwerpen : telefoon: 03/232.01.03 (P.V. naar een uitgebreide bijdrage in De Morgen van 5 mei 2007.

EEN BOEIENDE, “PERMANENTE” TENTOONSTELLING “RED STAR LINE”!

Vanaf 23 juni 2007 veranderde de vaste opstelling van het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen. Op het gelijkvloers komt een selectie topstukken van de “RED STAR LINE”, zowel uit de MAS-collectie als afkomstig uit de verzameling van de Vrienden van de Red Star Line: via www.mas.be (Meer MAS-Nieuws in de MAS-Nieuwsbrieven,

scheepsmodellen, affiches, menu's, foto's enz zijn te bewonderen terwijl men interviews beluistert van passagiers en scheepslieden die het allemaal “live” hebben meegemaakt. Allen daarheen! Meer info: 03/206.09.38 of verkrijgbaar via tel.: 03/206.09.40). (P.V.)

SCHENKING AAN SIWE VAN TECHNISCHE HANDBOEKEN EN BOEKWERKEN OMTRENT DE ANTWERPSE HAVEN

SIWE vzw ontving onlangs een groot aantal technische handboeken en boekwerken over scheepvaart en havens (in het bijzonder de Antwerpse haven) uit de handen van Ingenieur Albert HIMLER, afkomstig uit afgevoerde bestanden van de bibliotheek van de Technische Van Orshoven te Leuven. (P.V.)

Dienst van de Haven van Antwerpen. SIWE vzw dankt hiervoor de heer A. HIMLER van harte! Deze boeken worden "asap" verwerkt in het SIWE-documentatiecentrum, ondergebracht in de Molens

PROVINCIE LIMBURG

“HET VERVOLG” organiseert mijnstreektoers: EEN REVELATIE!

“Het Vervolg” brengt je tot in het hart van het erfgoed in de Limburgse mijnstreek. Enthousiaste mijnwerkerszonen en geboren en getogen mijnstreekbewoners nemen bezoekers (per comfortabele minibus, waarin 8 bezoekers kunnen plaatsnemen) op sleeptouw voor en achter de schermen.

Een greep uit het aanbod:

Route van natuur en cultuur: inleidende rondrit van ½ dag, 17 €.

Route van koolmijn, cité en mediterane culturen: Rondrit van ½ dag door Beringen en Zolder, 17 € p.p..

Industriecultuur en koolmijnen: zeer gevarieerde regio-toer van een hele dag, 28 € p.p..

Culinaire toer: een multi-culturele-culinaire belevenis.

“Het Vervolg” organiseert ook allerlei events, tentoonstellingen en publieksmanifestaties, onder meer het zeer opmerkelijke **“Kolenspoorfestival”** (laatste editie in 2006). Toen gaf de vereniging de CD **“Mineworks”** uit, een hommage van jonge en oude muzikanten aan de mijnarbeid, een uniek document, nog verkrijgbaar bij “Het Vervolg” (of in de betere platenzaak).

Praktisch: Reservaties bij Het Vervolg, Projectencentrum van de Mijnstreek, Vennestraat 127 bus 2, 3600 Genk. Tel.: 089/86.58.86 / GSM : 0474/75.75.54.

Website : www.mijnstreek.be

Email : reservaties@hetvervolg.org
(P.V.)

WATERSCHEI : FOCUS OP “MIJN-VERLEDEN”

In 2000 werd de vzw Vereniging voor Behoud van het Mijn Verleden (V.B.M.V.) opgericht. De belangrijkste activiteit van deze groep, bestaande uit voormalige mijnwerkers, bestond en bestaat nog steeds uit het deskundig begeleiden van groepen in de mijnen van Waterschei en Winterslag. In 2006 veranderde de vereniging van naam. Ze heet voortaan “Mijn-Verleden” en dit om het collectief geheugen te benadrukken. De activiteiten werden ruimer en diverse acties rond behoud en dynamisch beheer van mijnmonumenten, het organiseren

van tentoonstellingen, filmvertoningen, herdenkingsfeesten, enz. Op 23 juni jl. werd in het hoofgebouw van de mijn van Waterschei een originele “ondergrondse kruip-tentoonstelling” ingehuldigd, die (vooral) jonge bezoekers liefelijk wil confronteren met allerlei historische documenten en merkwaardige foto’s van en in de steenkoolmijn.

Alle praktische informatie kan bekomen worden via: Xavier HUYGEN, Binnenstraat 64, 3600 Genk. GSM : 0477/33.85.55

E-mail: xavier.huygen@pandora.be

VLAAMS MIJNMUSEUM BERINGEN en zijn omgeving

Na het stopzetten van het “Minepolis”-project werd in 2004 onder leiding van LISOM een nieuw ontwikkelingstraject voor het mijnterrein opgestart en werd gekozen voor een ontwikkeling via een privaat-publieke samenwerking. Als private partij werd de tijdelijke handelsvereniging (THV) Mijnsite Beringen geselecteerd die een “business plan” voorlegde en indiende bij LISOM. In het concept worden volgende ontwikkelingen voorgesteld: de mijn als beleving (met de uitbouw van een provinciaal mijnmuseum met eventuele bijkomende recreatiemogelijkheden), thematische handel en horeca, woongelegenheden die passen in het

historisch kader, groen wonen (op het voormalig houtpark).

De Stad Beringen is ervan overtuigd dat het huidig ontwikkelingsscenario het enig haalbare is. De stad wees voor 2006 een subsidie toe van 50.000 euro aan het Vlaams Mijnmuseum, ondersteunt en waardeert de jarenlange en voortdurende inzet van de “Vrienden van het Mijn-museum” en de onvermoeibare vrijwilligersploeg. Het Vlaams Mijnmuseum wordt bezocht door een stijgend aantal bezoekers, zowel door individuen als door groepen volwassenen en schoolbezoeken. Het aantal publieks-

activiteiten (o.m. in het kader van de Erfgoeddag, Open Monumentendag, de Sint-Barbara vieringen enz) trekken ook talrijke bezoekers, zowel uit Beringen als uit de (zeer) ruime omgeving. Zowel de inventarisatie van archieven, foto's en voorwerpen als ondersteuning van de ergoeddata-bank, de co-organisatie van

locatietheaterfestivals en andere projecten getuigen van het dynamisme van het museum.

Adres: Vlaams Mijnmuseum, Koolmijnlaan 201, 3582 Beringen, telefoon : 011/45.30.25.

Email van conservator Filip Delarbre: filip.delarbre@busmail.net (P.V.)

BELGISCHE EN NEDERLANDSE JENEVERMUSEA ZOEKEN SAMENWERKING

In "Museumnieuws / Stedelijke musea Hasselt" jg. 15, nr. 2 (april-mei-juni 2007) wordt informatie gegeven over de uitbouw een netwerk van Europese distilleermusea en samenwerking tussen Belgische en Nederlandse musea op het vlak van onderzoek en niet te vergeten, de promotie van de traditie van

"geestrijke" streekproducten. De eerste thema's die tot samenwerking zullen leiden, zijn de likeur "Oranjebitter", anti-alcoholcampagnes in de Benelux en illegale praktijken als sluikstokerijen en smokkelarij.

CONTACTBIJEENKOMST VERENIGINGEN EN VRIJWILLIGERSINITIATIEVEN MIJNBOW EN STEENGROEVEN, BERINGEN e.a., 11-14 OKTOBER 2007

Deze manifestatie, waaraan het Europees samenwerkingsverband "E-FAITH" ondersteuning biedt, beoogt een balans op te maken van het werk van vrijwilligers en van in

verenigingen werkzame vrijwilligers aangaande research over mijnen en behoud van mijnbouwrelicten. Meer info op volgende website: <http://www.miningheritage.org>

KENT U HET "VLECHTMUSEUM" TE DILSEN-STOKKEM ?

Het Bezoekerscentrum "De Wissen" te Dilsen-Stokkem presenteert het cultureel, geo- en ecologisch profiel

van de Maasstreek (o.a. door middel van projectie van de "Maasfilm", maar huisvest bovendien het

“Vlechtmuseum”, dat focust op de typische huisnijverheid van het mandenvlechten, zeer verspreid voor de opkomst van de steenkoolmijnen. Men vlocht niet alleen korven maar ook meubels en verpakkingen. De opkomst van de mijnen, in het bijzonder die van Eisdén, luidde de zwanenzang in van deze huisnijverheid. Open van

april tot eind september, dagelijks 9.30 tot 12 uur en van 14 tot 18 uur. Tijdens het weekeind van 14 tot 18 uur. Van 1 oktober tot 31 maart tijdens het weekeind van 14 tot 18 uur. Adres : Bezoekerscentrum de Wissen, Medaertstraat 42, 3650 Dilsen-Stokkem, tel. : 089/75.21.71 (P.V.)

STOOMSTROOPSTOKERIJ VAN VROLINGEN : open voor bezoekers

In dit beschermd monument(!) wordt je (na afspraak) rondgeleid met deskundigheid en geestdrift ! Telefoonnummer : 012/74.29.57. Website : www.stroopvanvrolingen.be

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

STEEDS MEER BELANGSTELLING VOOR HET STOOMCENTRUM MALDEGEM

Met het STOOMFESTIVAL op 5 en 6 mei jl. waren het hoogdagen in het Stoomcentrum van Maldegem. De publieke opkomst was hoog (en het weer stralend mooi). Niet minder dan zes stoomlocomotieven deden er de dienst (met als paradepaardje de stoomlocomotief 29.013 van de NMBS), met een versterkte treindienst op smalspoor en normaalspoor (voor het eerst tot net voor het NMBS-station van Eeklo !). Een van de meest interessante plekken op

het traject blijft het overschrijden van de beschermde hefbrug te Balgerhoeke. Er waren interessante gasten met locomotieven en kleine locomobielen uit Groot-Brittannië, filmvertoningen in het museum en interessante boekenverkoopstands : voor elk wat wils. Voor wie de editie 2007 van het STOOMFESTIVAL miste : op het eerste weekeinde van mei 2008 is er opnieuw een STOOMFESTIVAL (noteer dit misschien nu reeds achteraan in uw

agenda! En uiteraard bent u ook welkom tijdens de lente-, zomer- en eerste herfstweekends voor de reguliere treinritten op historische voertuigen, waarvoor wij verwijzen naar: www.stoomcentrum.be en het E-mailadres info@stoomcentrum.be Het Stoomcentrum heeft veel te bieden, niet alleen een bezoek aan

de indrukwekkende verzameling van rollend materieel maar het bezoek aan ook het uniek ensemble gebouwen, gevormd door het ontvangstgebouw (1862), het telegraafkantoor, de goederenloods (1930), de stationschefwoning, het baanwachtershuis... (P.V.)

EEN NIEUW BOEK OVER RADIOLOGIE

Op 24 november 2007 zal de drietalige publicatie "De Doorzichtige Schedel" (door René Van Tiggelen, Conservator van het Belgisch Museum voor Radiologie) voorgesteld worden. Dit zal gebeuren in de (gloed)nieuwe stek van het "Belgisch Museum voor Radiologie", met name het Museum Dr. Guislain te Gent. Thema van de herfstactivi-

teit en van het boek is de geschiedenis van de neuro-radiologie. Een vaste museumopstelling zal dit onderwerp illustreren. Alle

info: www.radiology-museum.be

E-mail : info@radiology-museum.be

Info over de publicatie ook via :

memogrames@yahoo.fr Zie ook de rubriek "Onder de leeslamp". (P.V.)

"DE DOKKEN VAN DE TOEKOMST" TE GENT

Op 2 juni 2007 kon het publiek kennismaken met de oude hallen van de voormalige ACEC-fabriek aan Dok-Noord te Gent. SIWE was te laat op de hoogte om u dit ruim vooraf aan te kondigen. In deze gebouwen, heden eigendom van Hans De Neef (maar een deel van het terrein is ook eigendom van de Stad Gent), werd ook het "Project Dok Noord" gepresenteerd.

De projectontwikkelaars voorzien nieuwe woningen, onder meer lofts in de locomotievenloods en aan de zijde Sassevaartstraat. Er zijn ook winkels voorzien in het Masterplan. Ook de grote havenkraan (uit 1973), gestationeerd langs het Handelsdok wordt in het project opgenomen. Meer informatie: Stedelijke Vernieuwing en Gebiedsgerichte Werking, tel.: 09/266.82.49. (P.V.)

TEXTIELFABRIEK NABIJ DAMPOORTSTATION TE GENT WORDT BINNENKORT HERBESTEMD TOT WONINGEN EN KANTOREN

De bloeiende textielsector in de 19de eeuw heeft voor Gent steeds een grote betekenis gehad. Nog steeds zijn er in de Arteveldestad opmerkelijke leegstaande textiefabrieken die op een tweede leven wachten... Een daarvan is het grote fabriekgebouw met vijf bouwlagen, gelegen tussen het Dampoortstation en de Dendermondsesteenweg, tot in de jaren 1960 actief onder de naam "Société Anonyme de Waerschoot". Het gebouw was één van de fabrieken, opgericht onder impuls van de Gentse "Katoenbaron" Baertsoen. Na een tijdlang gebruikt te zijn geweest voor de groothandel in sanitair- en verwarmingstoestellen en een relatief lange periode van

leegstand, bestaan heden concrete plannen, waarbij "Lofting Group" (uit Gent) het complex zal verbouwen tot "Hof ter Dampoort" met woningen, winkels en kantoren. De initiatiefnemer is hiermee niet aan zijn proefstuk toe, hij is reeds jaren in de weer met de realisatie van soortgelijke herbestemmingen.

Voorbeelden daarvan zijn de Banmolens (uit 1849) langs een oude Leiearm te Harelbeke (heden lofts), de verbouwing van "Meubelen Guldens-Van Vaek" te Mechelen (heden een woonerf), de historische Brouwerij 't Zwynlandt" te Poperinge (herbestemd tot wooncomplex), enz. Meer info vindt men op www.lofting.be (P.V.)

EN TOEN WAS ER...BAKELIET (vervolgverhaal op vorige Nieuwsbrief)

In het gezelschap van tientallen leden van het Academisch korps en andere vooraanstaanden was ondergetekende als vertegenwoordiger van SIWE vzw aanwezig op de academische viering en plechtige openstelling van de tentoonstelling "en toen was er ...bakeliet 1907-2007". Vice-rector van de Universiteit Gent, professor Luc MOENS, gaf een toelichting bij het Baekelandjaar 2007 en bij het Baekelandfonds. Prof. Danny SEGERS,

directeur van het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen, informeerde over de persoon Leo Baekeland evenals de industriële opgang van het bakeliet (nu bekend in België als vynckeriet).

Een persoonlijke getuigenis van de achterkleinzonen van Baekeland en Edouard Remouchamps (vriend van L.B.) bekleemtoonde de verbondenheid met dit land. Tenslotte gaven de afgevaardigde bestuurder van

Fedichem, de heer Jean-Marie BOIT en de bevoegde Vlaamse Minister, mevrouw Fientje MOERMAN, een uiteenzetting over de economische aspecten van wetenschappelijke onderzoeken en ontdekkingen.

Opmerkenswaard is dat de rector, prof. Paul VAN CAUWENBERGE zelf de tentoonstelling opende. Dit staat in schril contrast met andere universiteiten die hun wetenschappelijk erfgoed verwaarlozen (cfr. het wedervaren van de collectie microscopen van VAN HEURCK). De tentoonstelling is tot 23 december

2007 te bezoeken in het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen (U.G. Campus Sterre), Krijgslaan 281 (S 30), elke weekday van 10 tot 17 uur. Gesloten tijdens het weekeinde.

N.B. : Er is een prachtig uitgegeven catalogus en wandelgids beschikbaar. Bovendien is er een CD met de catalogus, inclusief afbeeldingen, van alle tentoongestelde objecten, een toespraak van Baekeland beschikbaar voor de aantrekkelijke prijs van slechts... 3,00 €.

(Karel HAUSTRAETE)

“ABANDONED PLACES” door HENK VAN RENSBERGEN in het MIAT

Deze tentoonstelling met indrukwekkende foto's van piloot H. VAN RENSBERGEN (geboren te Brussel in 1968) over industriële leegstand, gepresenteerd tijdens het voorjaar 2007, was zeker een hoogtepunt in het tentoonstellingspalmares van het Gentse MIAT. Citaten van de foto-graaf in DM-Magazine (7 april 2007): “Je kan in zo'n gebouw niet gaan rondgapan als in een kerk. Als je dat daar doet, kom je drie stappen ver

en dan is het gedaan.” De memorabele expo is voorbij, maar het gelijknamig boek is er nog verkrijgbaar, tevens sporadisch in de handel. Nog even de bibliografische gegevens van dit unieke kijk- en leesboek over industriële ruïnes: Henk VAN RENSBERGEN, Abandoned Places. Tielt, (Lannoo) 2007, ISBN 978 90 209 7030 2
Kostprijs: 29,95 €.

www.abandoned.places.com (P.V.)

STEKSKES UIT GENT

Tot 16 september loopt nog in het Gentse MIAT (Minnemeers 9 te Gent) de tentoonstelling

“STEKSKES TE GENT, De geschiedenis van een Gentse lucifers-fabriek”. De tentoonstelling focust

op het bedrijf "CAUSSEMILLE JEUNE & Cie et ROCHE & Cie", eertijds (vanaf 1875, stilgelegd in 1935) gelegen nabij de "Grote Lys" in de Gentse Brugsepoortwijk.

Het MIAT toont een selectie unieke lucifersdoosjes en lithografieën, plattegronden en foto's van het bedrijf en de productie van "waslucifers". Het was vooral het dagelijkse labeur van honderden vrouwen. De lucifers werden tot in Australië en Zuid-Amerika geëxporteerd.

Naar aanleiding van de tentoonstelling publiceerde het MIAT een zeer fraai uitgegeven boek met catalogus als bijlage. Auteurs zijn Pierre-Emmanuel DANAN, René DE HERDT, Danny ROBBEN en Sabine MENGE. Het boek is verkrijgbaar in het MIAT en in de Gentse Stadswinkel tegen de prijs van 8,00€. Bezoektijden: dinsdag tot zondag van 10 tot 18 uur.

(P.V. naar een MIAT-persnota)

Zie ook: www.miat.be

BEZOEK HET SCHEEPVAARTMUSEUM TE BAASRODE

De geografische ligging van Baasrode (in één tij kon het traject Antwerpen-Baasrode gezeild worden) zorgde ervoor dat dit Scheldedorp reeds in de Middeleeuwen uitgroeide tot een belangrijk handelscentrum. In 1777 waren hier vijf scheepstimmerwerven actief. De scheepswerven Van Praet en Van Damme kenden een grote bloei in de 19de eeuw (houten scheepsbouw). Vanaf 1895 begon men daar ijzeren schepen te bouwen, met een piek in de interbellumperiode. Na WO II vroeg de scheepvaart steeds grotere tonnenmaat, maar de dokken in Baasrode waren slechts geschikt voor de bouw en herstelling van schepen tot 55 meter lang. Uitbreiden was niet mogelijk, zodat

in 1986 een einde kwam aan een eeuwenoude traditie. Intussen was het idee om met een museum te starten op de site (meesterwoning) van de scheepswerfeigenaar Van Damme reeds gestart. Heden wordt ook het scheepswerfgedeelte gerestaureerd dat eerlang opengesteld zal worden voor bezoekers en gebruikers. Wordt zeker vervolgd.

Praktisch: Scheepvaartmuseum Baasrode vzw, St-Ursmarusstraat 137, 9200 Baasrode. Toegang : elke zaterdag van 14 tot 18 uur, van april tot en met oktober ook op zondag van 14 tot 18 uur.

Tel: 052/33.34.26
info@scheepvaartmuseumbaasrode.be / www.dendermonde.be

(P.V., naar de museumfolder)

EN ROMAN TE MATER, DIE BROUWDE VERDER

De brouwerij Roman te Mater is één van de laatste onafhankelijke brouwerijen in ons land. De tapkraam stroomt er al sinds 1545 (in de "afspanning van den heer Joos Roman), volgens de logboeken en in de notities van Louis Roman (71 jaar oud), dertiende generatie brouwer en voorzitter van de Raad van Bestuur van het bedrijf. Sinds 2000 wordt Louis geholpen door zijn zonen Carlo (30) en Lode (29). De brouwerij Roman (90 personeels-

leden, capaciteit 120.000 hl/jaar) kan haar eigen koers blijven varen in deze tijd van vergaande schaalvergroting. Hoe is dit mogelijk? Door de fiere en sterke regionale verankering, door de extra-service naar de klanten, door samenwerking (o.m. op het vlak van distributie) met andere onafhankelijke brouwers zoals "Bockor" (uit Bellegem), alertheid en creativiteit ! (P.V., naar een bijdrage in DM-Vacature, 31 maart 2007)

BROUWERIJ 'T HOF VAN KEYSERS TE ZAFFELARE : GESLAAGDE RESTAURATIE

De brouwerij "Hof van Keyzers" uit de Kerkstraat te Zaffelare hoort bij de in 2006 gelauwerde restauraties van het Verbond van Heemkunde in Oost-Vlaanderen. Deze brouwerij (in 1839 ontstaan als "Brouwerij Dupont")

werd onlangs grondig gerestaureerd als woning door de huidige eigenaars P. en M. Neyt-Kerckvoorde. (Naar een bijdrage van B. VERVAET, Heemkundig Nieuws - De "Oost-Oudburg", jg. 35-2007, nr.2, p.12 e.v.).

STOOM ANNO 2007 IN GENT ? JAWEL !

Wordt stoom nog gebruikt in 2007? Jawel, meer dan u denkt! Een voorbeeld is het gebruik van stoom voor de verwarming van IVAGO gebouwen en het UZ (Universitair Ziekenhuis) te Gent, waartussen een nieuwe ondergrondse stoomleiding (van 1500m lang) werd gelegd. De stoom heeft een temperatuur van 210°C en de druk bedraagt 11 bar.

In de stookplaats van het UZ zorgen grote warmtewisselaars ervoor dat de warmte omgezet wordt in stoom en warm water, dat naar de radiatoren wordt gestuurd. Het afgekoelde condenswater (11°C) wordt via een retourleiding terug naar IVAGO gepompt. (Vrij naar "Magazine voor Schoon Gent", maart 2007).

INTERNATIONALE WERKTUIGENDAGEN ORGANISEERT OLDTIMERTREFFEN TE OUDENAARDE

Op 22 en 23 september 2007 organiseert IWD (Internationale Werktuigendagen) voor de derde maal “een grootste show rond oldtimers” te Oudenaarde. De aandacht gaat hierbij vooral naar oude tractoren (tentoonstelling) en de uitreiking van de “Belgian Oldtimer

Tractoren Award 2007” en een “nationaal ploegenkampioenschap” (23 september om 12 uur).

Alle informatie via IDW, Axelwalle 14 te 9700 Oudenaarde (tel. : 09/390.86.71) en op website www.werktuigendagen.be (P.V)

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

SOS SANATORIUM TOMBEEK (OVERIJSE)

Het is vijf voor twaalf voor het vervallen gebouwencomplex “Sanatorium Joseph Lemaire” te Tombeek. Op 29 mei jl. organiseerde Stad en Architectuur en “Red het Sanatorium” een succesrijke debatavond omtrent de reconversiemogelijkheden voor dit uniek modernistisch gebouw (architect Maxime BRUNFAUT, 1937), opgericht door de Prévoyance Sociale in een waardevolle bosrijke omgeving . Het complex, te vergelijken met het Sanatorium te Paimio (Finland) door architect Alvar AALTO, deed dienst als sanatorium voor mannelijke TBC-patiënten en

nadien als verzorgingstehuis, tot het in 1987 werd gesloten. Na twintig jaar leegstand, vandalisme, en ongecontroleerde aftakeling van het “beschermd” (!?!) gebouw, toonde een Nederlandse projectontwikkelaar belangstelling om het complex te herbestemmen als residentieel wooncomplex, alvast een degelijk en ambitieus voorstel . Maar bij de zaak zijn uiteraard veel instanties betrokken (Vlaamse overheid, Provincie Vlaams-Brabant, gemeente Overijse) die elk hun voorwaarden stellen en hun inbreng willen hebben over de toekomst van het gebouw. Wordt zeker vervolgd. (P.V.)

HOEGAARDEN : WELKOM IN 'T WIT GEBROUW

Ontdek de geheimen van het enige echte Hoegaarden Witbier in 't Wit Gebrouw, beleef het brouwproces van de koperen ketel over de inox gistingstanks tot het hectische bottelwerk. Bekijk en geniet van de meest memorabele reclamecampagnes door de jaren heen en ... rond je bezoek af met een

degustatie ter plaatse in het Kouterhof.

Toegang : 't Wit Gebrouw, Stoopkensstraat 24A, 3320 Hoegaarden. Prijs (inclusief degustatie) : 6,00 €. Open : van dinsdag tot en met zondag van 10 tot 20 uur (ook op feestdagen). (P.V., naar een infofolder van 't Wit Gebrouw)

LEUVENS KLINIEK - ERFGOED IN DE KIJKER

Erfgoeddag 2007 (19 april 2007) was eens te meer op zeer talrijke plaatsen een voltreffer. SIWE vzw leidde meer dan 200 bezoekers rond doorheen diverse tentoonstellingen, opgesteld in diverse lokalen van haar thuisbasis, de Molens Van Orshoven te Leuven. Een primeur was verder de mogelijkheid om het erfgoed van de universiteit en haar ziekenhuizen te bezoeken. Voor het eerst namen inderdaad de Universitaire Ziekenhuizen deel aan de Erfgoeddag. Een vrijwilligersploeg toonde een deel van hun historische collectie: instrumenten, bedden,

onderzoekstafels, oude rolstoelen, tandheelkundige apparatuur uit lang vervlogen tijden... In het Arenbergkasteel (Heverlee) werden uiteenlopende voorwerpen uit didactische en wetenschappelijke verzamelingen getoond. Een en ander kan nog nagelezen worden via www.erfgoeddag.be en de fraai uitgegeven programmabrochure "Erfgoeddag 2007. Niet te schatten. Leuven", waarvan op het SIWE-secretariaat (en zeker ook op andere plaatsen) nog exemplaren beschikbaar zijn. (P.V.)

GROTE PROJECTEN: DE LEUVENSE VAARTKOM

Leuven koestert grootse plannen voor de omgeving van de Vaartkom. Het stadsbestuur diende in dat verband een subsidieaanvraag in bij het Stadsvernieuwingsfonds van de

Vlaamse regering. De totale investering wordt op 155 miljoen euro geraamd, waarvan 35 miljoen euro ten koste van de publieke

sector. Leuven neemt hiervan 12,3 miljoen voor haar rekening.

Of het bouwkundig erfgoed in deze buurt er beter van zal worden is nog zeer de vraag. Pro memorie: de Vaartkom speelde gedurende meer dan twee eeuwen een cruciale rol in de Leuvense economie, maar met de sluiting van de Stella-brouwerij en bedrijven zoals Marie-Thumas veranderde de omgeving drastisch. Aanzetten tot plaatselijke opwaardering in het recente verleden waren de aanleg van de jachthaven en de voetpaden rond de Vaartkom. Heden zijn de ambities van een andere orde: de volledige ruimte rond de

Vaartkom wordt een verkeersluw gebied, aan het Engels Plein, dat deels onder het viaduct van de stadsring ligt, voorziet men een nieuw parkeergebouw. Er worden op de plaats van het huidige DAVA-gebouw nieuwe woningen voorzien. De toekomst van het Entrepot, dat Leuven in erfpacht op de markt wil brengen, is nog onduidelijk. In het beschermde gebouw De Hoorn, dat door InBev zou gerenoveerd worden, is een "Centrum voor Regionale Economie" voorzien.

Wordt zeker vervolgd.

Vrij naar: De Streekkrant, Leuven 19 april 2007.

JONGE ENERGIE LANGS EEN EEUWENOUDE KANAAL

Het Kanaal Leuven-Dijle zorgt voor groene elektriciteit voor 510 gezinnen én houdt Leuven droog. Kleine waterkrachtcentrales aan de sluizen van Tildonk, Kampenhout, Boortmeerbeek en Battel op het kanaal produceren sinds 11 september 2006 inderdaad "groene energie", dit in het kader van het Vlaamse project EUWAT ("Energie Uit Water") in samenwerking met "Waterwegen en Zeekanaal NV, beheerder van dit kanaal. Daarnaast kan sinds bovenvermelde datum

door de modernisering van het enige kanaalvoedingspunt te Leuven het peil van het kanaal Leuven-Dijle automatisch geregeld worden. Ook kan het kanaal aardoor als bijkomende evacuatieweg efficiënt en gecontroleerd ingeschakeld worden bij wateroverlast langs de Dijle in Leuven. Meer info: Kevin Polfliet, tel. : 03/860.62.62

(mail : zeekanaal@wenz.be).

P.V., vrij naar een bijdrage van K. Polfliet in "Grenzeloze Schelde – Nieuws", nr. 39, p. 9

HET SPORTIMONIUM TE HOFSTADE VERWACHT U

Het “Sportimonium” is een aanstekelijk “nieuwerwets” museum over sport, waarover we eigenlijk weinig weten: deden onze grootouders ook aan fitness? Waar komt tennis vandaan? Hoe zagen de eerste fietsen en de eerste ski’s eruit? Het kader waarin op deze en veel andere vragen beantwoord wordt aan de hand van interactieve infozuilen, unieke voorwerpen en klank- en filmfragmenten is het gerestaureerde strandgebouw aan het meer van Hofstade. Dankzij de unieke ligging kan een bezoek aan

Sportimonium gecombineerd worden aan sportactiviteiten in het 160 ha. Grote BLOSO-domein Hofstade (e-mail : hofstade@bloso.be)

Praktisch : SPORTIMONIUM, Bloso-domein Hofstade, Tervuursesteenweg, 1981 Hofstade.

Info : 015/618.222. E-mail : publiekswerking@sportimonium.be / www.sportimonium.be

Toegang: alle weekdays 10-17 uur, zon- en feestdagen 11-17 uur (let op: zaterdag gesloten).

(P.V., naar de museumfolder)

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

RECENTE BESCHERMINGEN INDUSTRIEEL ERFGOED IN DE KORTRIJKSE REGIO

Uit een recente editie van het onvolprezen tijdschrift “In de Steigers. Erfgoednieuws uit West-Vlaanderen” (2007, nr. 1) vernemen we een en ander over recente beschermingen als Monument van oude industriële panden en constructies uit de Kortrijkse regio. Het betreft de bescherming van ondermeer: Kapel ter Bede 121 te Kortrijk (droogloodsen van de voormalige N.V. Céramique et briquetteries mécaniques du

Littoral), Spinnerijkaai 43 te Kortrijk (voormalige spinnerij “Tissage et Filature Camille De Stoop”, Luitenant Generaal Gérardstraat 20 te Kuurne (vlasbedrijf Vervaecke, inclusief de stoomketel Piedboeuf, de stoommachine Bollinckx en de scheepsdieselmotor Mac Laren) en het sluizencomplex op de Leie aan de Sluizenkaai te Menen. In bovenvermeld tijdschrift geeft auteur Jeroen CORNILLY een gedetailleerde beschrijving en een

beknopte historiek van deze en nog veel meer recente monumenten. E-mailadres van het tijdschrift (uitgegeven door de Provinciale

dienst Cultuur, Afdeling Cultureel Erfgoed) is : erfgoed@west-vlaanderen.be

VAREN MET DE CRANGON : HET KAN !

De Crangon is het niet lang geleden als monument beschermde, laatste in België gebouwd houten vissersvaartuig! Het merkwaardig schip werd gerenoveerd/ge-restaureerd bij de Maritieme Site Oostende "MSO". De vzw "Den IJslander" verzorgt de uitbating... Sinds de renovatie doet het schip

dienst als garnaalvisser (in het kader van het project visserij educatie van de vzw "De Horizon") én als toerschip voor toeristische excursies. Info en reservaties: De IJslander, Slipwaykaai 3 te 8400 Oostende (Dhr. W. Delanoye).

Tel.: 0467/75.63.57. (vrij naar een bericht in "Ruimschoots", 2007, nr. 2)

DE OUDE KAASMAKERIJ (PASSENDALE) FOCUST WERKING OP JONGEREN

De Oude Kaasmakerij te Passendale wil meer jongeren over de drempel van het museum en bezoekerscentrum krijgen. In functie daarvan (dixit verantwoordelijke M. PECTOR) vervolledigen wij ons educatief pakket met aangepaste achtergrondinformatie over de kaas- en zuivelsector, bereiden we een "educatieve koffer" voor met voorwerpen die het proces van de kaasproductie illustreren, richt zich in de toekomst meer op voedings-onderwijs. In 2008 pakt de Oude Kaasmakerij i.s.m. het

Huis van Allijn in Gent uit met een project rond melk. Doel is de "Melkbrigade", die in de jaren 1960-1970 het drinken van meer melk en de consumptie van zuivel stimuleerde bij jongeren, nieuw leven in te blazen. Deze initiatieven worden regelmatig toegelicht in de digitale Nieuwsbrief van het VILT vzw: www.vilt.be, het Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw. (Naar een bericht in "Het Laatste Nieuws")

BRUSSELS GEWEST

LA FONDERIE IN VUUR EN VLAM !!!

“Tout feu, tout flamme” is de titel van de nieuwe tentoonstelling over “verwarming” en “verwarmings-technieken” in La Fonderie, Ransfortstraat 27 te 1080 Sint-Jans-Molenbeek / Brussel. SIWE vzw was aanwezig op de openingsplechtigheid op 4 mei jl. die surrealistische genoeg doorging op de derdelaatste dag van de warmste voorjaarsperiode sinds de meteorologische waarnemingen... en zag dat het goed was! Deze in alle opzichten unieke tentoonstelling is zowel een voltreffer vanuit “volkscultureel” als “industriële archeologisch” standpunt. Gelukkig loopt de expo nog een zeer geruime periode, namelijk tot 4 mei 2008 !

Toegang : dinsdag tot vrijdag 10 tot 17 uur, tijdens het weekeinde 14 tot 17 uur. Een (zeer) kwaliteitsvolle en prachtig geïllustreerde gelegenheidspublicatie (“Les Cahiers de La

Fonderie”, nr. 35, prijs 12 € –zie ook de vermelding van de meest bijdragen in deze publicatie in onderstaande rubriek “Onder de leeslamp”). De publicatie is in het Frans, maar alle tentoonstellings-teksten en tentoonstellingsobjecten zijn in situ ook in (feilloos) Nederlands te lezen. Conclusie : allen daarheen. Adres : Ransfortstraat 27, 1080 St.-Jans-Molenbeek ! Alle verdere informatie: Tel.: 02/410.99.50. Surf ook naar de website : www.lafonderie.be

Vergeet intussen niet dat La Fonderie een schitterend aanbod heeft aan rondleidingen omtrent de industriële en sociale geschiedenis (en actualiteit) te Brussel. Informatie en reservaties: telefonisch op 02/410.99.50 (kantooruren) of via parcours.lafonderie@skynet.be (P.V.)

GERESTAUREERDE BROUWERIJ WIELEMANS OPENT ZIJN DEUREN

Eind mei 2007 opende de (deels) gerestaureerde voormalige brouwerij Wielemans-Ceuppens, Van Volxemlaan 354 te Vorst haar deuren met een drie dagen durend

feestelijk openingsprogramma en de tentoonstelling “Expats / Clandestines”. De expo boven de brouwzaal en aanpalende lokalen is de eerste tentoonstelling van het

vernieuwde “Blomme-gebouw” en Brusselse Centrum voor Hedendaagse Kunst “Wiels” (in wording!). Meer informatie over de verder programmatie en bezoekermodaliteiten op website www.wiels.org Over de geschiedenis van de brouwerij, de architectuurgeschiedenis en de restauratie/-

renovatie verscheen onlangs een bescheiden maar zeer interessante publicatie: “Blomme Wiels” (met boeiende tekst van Jos VANDENBREEDEN) en verkrijgbaar ter plaatse tegen de “modeste prijs” van 5,00 € (P.V.).

ERASMUS EN ZIJN BESTE DRUKKERS

Dit is de titel van een tentoonstelling in het Erasmushuis, Kapittelstraat 31 te Anderlecht, die nog loopt tot en met 14 oktober ek. Een uitgebreide bespreking door Jean-Marie BINST over deze tentoonstelling in “Brussel Deze Week” van 17 mei 2007 (nr. 1083) trok onze aandacht. SIWE spoedde zich naar het Erasmushuis en genoot met volle teugen van deze unieke expositie. Blijkt dat de drukkers in Erasmus'tijd ook reeds te maken hadden met plagiaat en bescherming van eigendomsrechten, hete hangijzers van vandaag bij het gebruik van het internet! Al droeg Erasmus, de befaamde humanist (1469-1539) er zelf toe bij om zijn geschriften gelijktijdig in de Nederlanden, in Parijs en in Bazel in druk te brengen. De tentoonstelling bewierookt in woord en beeld de drukwerken van Josse Bade (Parijs),

Dirk Martens (Leuven/Aalst), Aldo Manuzio (Venetië), Johann en Hieronymus Froben (Bazel), Johann Faber Emmeus (Freiburg), Matthias Schürer (Straatsburg), Michael Hillen (Hoogstraten/Antwerpen). De tentoonstelling is een lust voor het oog door de verluchting (illustraties) van de drukwerken door bekende kunstenaars zoals Hans Holbein. De boeiende expositie, in het door Vlaamse bezoekers veel te weinig bekende Erasmushuis te Anderlecht, verdient veel lof, te meer omdat het initiatief met relatief bescheiden middelen (o.m. van de “Vrienden van het Erasmushuis”) werd gefinancierd. Toegang slechts 1,25 €(!), Begijnhofbezoek inbegrepen. Meer informatie: telefoon 02/521.13.83 / www.erasmushouse.museum (P.V.)

SPOREN OP EXTRA-SMALL STOOMTREINTJES IN VORST

Er is nog maar één plekje in de Brusselse regio waar je terecht kan voor een ritje met een (mini)-stoomtrein: aan de Neerstalsesteenweg 323 B te Vorst. Voorzitter Georges SMARS en de leden van de modelspoorwegclub (Léon FLON, André IDE e.a.) bouwden zelf een aantal stoomloc-modellen (o.m.

de Berkshire 284, het laatste stoomtreinmodel dat vanaf 1942 in de USA dienst deed), waarmee ze, tot jolijt van jong en oud in het mooie Bemptpark ritjes maken voor de superdemocratische prijs van één euro per rondrit van 1,6 km !

Alle info : telefoon 02/376.69.96 of via website www.ptvf.be (P.V.)

BLOEMETJES VOOR DE 85-JARIGE TUINWIJK FLOREAL

In het voorjaar van 1922 werden de eerste arbeidershuizen gebouwd op de akkers rond Brussel. Het woningtekort in de hoofdstad nam toen schrijnende vormen aan en in 1920 werd de “Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen en Woonvertrekken” opgericht. Twee jaar later zag de coöperatieve Huurdersmaatschappij Floréal het licht op basis van 220 coöperatoren en werden in een eerste fase 315 woningen gebouwd. Kort nadien werd het bekende “hoefijzergebouw” opgericht (voorzien van winkels), als schakel tussen Floréal en de tuinwijk “Le Logis”. Daarna volgden de Van Deurentoren aan de Lammerendries. In de jaren dertig was de financiële toestand onhoudbaar en werden een 70-tal woningen verkocht. Pas in 1949

werd er weer fasegewijs verder gebouwd.

De situatie van Brussel met circa 6000 woningen die beheerd worden door coöperatieven is uniek in België. De huurders zijn tegelijk aandeelhouder en worden door de maatschappij betrokken bij het beheer. Bovendien zijn de coöperatieve tuinwijken steeds kweekscholen geweest voor de toepassing van allerhande vooruitstrevende stedenbouwkundige oplossingen en nieuwerwetse constructieprincipes, de volwaardige uitrusting met allerhande voorzieningen (scholen, winkels, sportterreinen, enz.).

Momenteel telt “de Floréal” 708 woningen, waarvan er een aantal leeg staan en waarvan vele matig tot slecht uitgerust zijn. Het tempo

waarmee de woningen heden (sinds 1997 al) opgeknapt worden is gestegen: de huurinkomsten volstaan gewoon niet om de kosten van de renovaties te dragen en men is aangewezen op subsidies. Ook is de buitenkant van alle vooroorlogse woningen beschermd en liggen de eisen van de overheid hoog inzake gevelrenovatie, wil men van de subsidies (maximum 80 procent van de kosten) genieten. In 2004 werd bij Monumenten en Landschappen een vertegenwoordiger aangeduid om de dossiers van Floréal op te volgen om vertragingen te vermijden. De werken worden vooral en met prioriteit uitgevoerd in leegstaande

woningen, om geen huurders te storen.

Voor meer achtergrondinformatie over de unieke coöperatieve tuinwijken in Brussel, bevelen wij de lectuur aan het schitterende “Cahier de la Fonderie” (Hors Série, september 1993), getiteld “Décider son logement. L’habitat coopératif à Bruxelles”, samengesteld door (vooral) Colette HUBERTY, verkrijgbaar in La Fonderie, Ransfortstraat 27 te 1080 Sint-Jans-Molenbeek (telefoon: 02/410.1080). (P.V., vrij naar een uitgebreide bijdrage van Karolien MERCHIERS in Brussel deze Week, juni 2007).

WANDELEN LANGS ICONEN VAN DESIGN EN INDUSTRIËLE VORMGEVING

We vestigen de aandacht op vier uitmuntende tentoonstellingen (waarvan er een aantal nog lopen) en respectievelijke publicaties en websites.

- JOE COLOMBO (1930-1970)
 “L’Invention du futur”, een hommage-expo aan de veel te vroeg gestorven Italiaanse designer in het Musée des Arts Décoratifs, rue de rivoli 107 te Parijs. Zie voor informatie over de schitterende overzichtscatalogus :

www.joecolombo.com, www.design-museum.de, www.lesartsdecoratifs.fr

- EERO SAARINEN (1910-1961)
 “Shaping the future”, overzichtstentoonstelling over het werk van de Fins/Amerikaanse designer en architect in het CIVA, Kluisstraat 55, 1050 Brussel, tot 7 oktober 2007, van dinsdag tot zondag van 10 tot 18 uur. Zie ook www.civa.be, www.eerosaarinen.net

-CHARLES & RAY EAMES (1907-1978), "Hommage aan Charles Eames" in het Gentse Designmuseum (Jan Breydelstraat 5), tot 30 september. Zie:

<http://design.museum.gent.be>,
www.eamesoffice.com, www.vitra.be

-LE CORBUSIER (1887-1965) 0
 "De kunst van de architectuur" in het NAI te Rotterdam (Museumpark 25) tot 2 september. Zie : www.nai.nl,
www.rotterdam2007.nl.

PHOTOGRAPHY AND ENGINEERING 1846-2006 IN BOZAR

Tot 9 september 2007 loopt de zomertentoonstelling "INGENIUM, De fotografie van het vernuft 1846-2007" in het Brusselse BOZAR (Paleis voor Schone Kunsten). De expo toont de diversiteit van de technische en industriële vindingrijkheid van de mens aan de hand van ca. 350 historische en hedendaagse foto's. Commissaris van de expo is de Portugese duizendpoot Jorge Calado (wetenschapper én fotografiekenner). Bindend element in de expo is het gemeenschappelijk draagvlak "engineering", te vinden in mijnbouw, burgerlijke

ruimtevaart, genetische technologieën, enz. Fotobeelden zijn geordend rond de thematiek van de natuurkrachten en de betrachtning van de mens ze te beheersen en te gebruiken. De expo handelt zowel over de scheppende kracht van de mens als over het risico tot (zelf)vernietiging. Tenslotte maakt de expo ons bewust van de grote impact van alle vormen van engineering op ons persoonlijk leven en de organisatie van de vroegere en hedendaagse samenleving. Zie voor meer info: tel.: 02/507.82.00 en www.bozar.be (P.V.)

Thomas Weinberger,"Cracker", Refinaria Esso, 2003

WALLONIË

EEN MEESTERLIJK BOEK OVER DE SLUITING VAN HOOGOVEN 6 TE SERAING

Op 26 april 2005 werd er voor het allerlaatst ijzer geproduceerd in de 46 jaar oude hoogoven nr. 6 van Cockerill-Sambre te Seraing... Bij deze gelegenheid werden door Thierry DRICOT talloze foto's gemaakt, zowel portretten en beelden van arbeiders als foto's van het materiaal, de installaties en de fabriek. Het werd met historische, inleidende teksten en fragmenten van mondelinge getuigenissen verwerkt tot een uniek boek, dat hulde brengt aan de zware en gevaarlijke arbeid in en rond de

hoogoven. Het sluit ook een stuk (één der laatste hoofdstukken) af van de zware nijverheid in Wallonië. Onlangs werden we echter geïnformeerd dat de hoogoven te Seraing tijdelijk opnieuw werd opgestart...

Referentie : Thierry DRICOT, «Le Haut-Fourneau 6 de Seraing. La dernière coulée». Seraing, (PIXELS IMAGES), 2005 (E-mail van Th. DRICOT = dricot.th@skynet.be). ISBN-nummer : 2-9600536-0-5 (P.V.)

ONBEKEND EN ONBEMIND : HET GASVERLICHTINGMUSEUM TE LUIK

Het museum "PROGAZ" is gewijd aan de gasverlichting. U vindt er een historische en technische gaslampverzameling van formaat : 362 toestellen in werkende staat (waarvan er een 60-tal door middel van aardgas branden) Op de

binnenplaats van het museumgebouw zijn er gaslantaarns te zien. Bezichtiging na afspraak : 04/253.25.15. Fax : 04/367.58.63. Adres : rue Henri Maus 92, 4000 Liège.

EEN NIEUWE TENTOONSTELLING IN LE BOIS DU CAZIER (MARCINELLE) OVER ARBEIDSVEILIGHEID

In "Le Bois du Cazier" (Waaals Industriemuseum) te Marcinelle (Charleroi) loopt van 8 augustus tot 7 oktober 2007 een tentoonstelling over het werk van Calisto PERETTI, ontwerper van talrijke affiches omtrent arbeidsveiligheid in mijnen en andere industrieën. Het betreft

voortreffelijke grafische documenten, gerealiseerd tussen 1956 en 1984. Toegang tot de expositie van dinsdag tot zondag van 9 tot 17 u. Info : telefoon 071/88.08.56 of website www.leboisducazier.be

EEN UNIEK ZANDGROEVEMUSEUM TE GEROMONT (COMBLAIN-AU-PONT)

De onderaardse steengroeve van Géromont is typisch voor de zandsteenwinnig in de provincie Luik. Zandsteen bestaat uit kleine zandkorrels, aan elkaar geklit door cement. De kwaliteit van de steen is afhankelijk van de hardheid van de cement. In Géromont is de zandsteen zeer hard en ideaal inzetbaar om te verwerken tot straatstenen. In de groeve, een van pijlers doortrokken labyrint (5 km² !), ontgonnen tot de late jaren 1960, werd een bezoekersparcours

uitgestippeld, dat men o.l.v. ervaren gidsen kan afleggen. De rondleiding benadrukt o.m. de moeilijke arbeidsomstandigheden en het groepswerk in de onderaardse steengroeve.

Adres : Carrière souterraine de Géromont, Bâtiment des Grottes, B-4170 Comblain-au-Pont.

Tel. : 04/369.41.33. Toegang : van Pasen tot 1 november en op aanvraag voor groepen ook daarbuiten. (P.V.)

Nieuws over “PATRIMOINE INDUSTRIEL WALLONIE-BRUXELLES”.

Medio juni viel het dubbel nummer (nr. 67-68 / oktober 2006 - maart 2007) van het “Bulletin du PIWB” in onze brievenbus. De vereniging neemt een nieuwe start met Jean-Louis DELAET (directeur van het Waals Industriemuseum / Memoriaal / Glasmuseum “Le Bois du Cazier” te Marcinelle / Charleroi) als nieuwe voorzitter, die we veel moed en succes toewensen. Het bulletin nr. 67-68 presenteert tal van interessante bijdragen over het industrieel erfgoed, geschiedenis en industriële cultuur. Een aantal daarvan vindt men terug in onze onderstaande rubriek “Onder de leeslamp”. Het PIWB-lidmaatschap bedraagt

2,50 € en het jaarlijks abonnementsgeld bedraagt 12,50 € voor individuen en 18,50 € voor (culturele) verenigingen, 25,00 € voor commerciële verenigingen, te storten op rekeningnummer 068-2019930-29 van “Patrimoine Industriel Wallonie-Bruxelles, rue de Feneur 71, B-4670 Blegny. Postadres : Jacques Crul (PIWB-secretaris), rue de Feneur 71, B-4670 Blegny. De PIWB-bibliotheek is raadpleegbaar in het “Centre Liégeois d’Archives et de Documentation de l’Industrie Charbonnière » (CLADIC), rue Lambert Merlot 23 te B-4670 Blegny.

E-mail: cladic@blegnymine.be
(P.V.)

EEN WAALSE VOORVECHTSTER VAN DE INDUSTRIECULTUUR GELAUWERD MET EEN PRIJS

Op 19 juni jl. ontving Jeanne VERCHEVAL-VERVOORT de prijs “Bologne-Lemaire - Wallonie 2006”. Deze sociale voorvechtster (o.m. in de strijd voor de legalisatie van abortus) en feministe van het eerste uur richt in 1984 de vereniging “les Archives de Wallonie” op, die in nauwe samenwerking met Fotografiemuseum van Charleroi, dat zij mede bestuurt, twaalf boekwerken

en gelijknamige tentoonstellingen realiseert, handelend over de sociale en industriële geschiedenis (en actualiteit!) van Wallonië. Het zijn heden nog steeds thematische naslagwerken met uniek fotomateriaal van blijvende waarde.

In 2006 was Jeanne Vercheval-Vervoort mede-auteur van “Des Femmes dans l’Histoire, en Belgique depuis 1830». (P.V.)

INTERNATIONAAL NIEUWS

LUXEMB(O)URG, EUROPESE CULTUURHOOFDSTAD 2007

Via André Montald en Kristien Stals ontvingen we een stapel documentatie omtrent de (massa) activiteiten, georganiseerd in het kader van "Luxembourg et grande région, capitale européenne de la culture 2007". Dank hiervoor! Industriële cultuur is ook op het appel in het Groothertogdom. Een thema-expo "Migraties" loopt in de "rotondes de Bonnevoie" (voormalige locomotiefloodsen en werkplaatsen van de "Chemins de Fer Luxembourgeois"). Uiteraard staat ook de ijzergieterij en staalfabriek "Völklinger Hütte" (één der eerste industriële monumenten, in 1994 door UNESCO opgenomen op de lijst van het "Werelderfgoed")

in de kijker. "Völklinger Hütte", omgedoopt tot "Europees Centrum voor Kunst en Industriekultuur", presenteert in situ (in 2007) de tentoonstelling "Genius I". Een expo die reflecteert over uitvindingen uit het verleden, heden en toekomst. Tot 1 november is het interactief bezoekerscentrum "Ferrodrom 07" in situ te bezoeken. Zie ook voor praktische info de prachtige website www.voelklinger-huette.org.

Alle informatie over "Luxemburg Europese Cultuurhoofdstad" op www.eerosaarinen.net/

Email : info@luxembourg2007.org.
Tel;: 00352/2662.2007. (P.V.)

BIGSTUFF 2007 TE BOCHUM

"BigStuff 2007" is een internationaal colloquium omtrent de behoudstrategieën van grootschalig industrieel erfgoed, dat plaats vindt in het DEUTSCHES BERGBAUMUSEUM in het centrum (Herner strasse 45)

van het Duitse Bochum (Roergebied) van 11 tot 14 september 2007. Alle info op website bigstuff07@bergbaumuseum.de

ICOHTEC 2007

Van 14 tot 18 augustus 2007 ging in Kopenhagen voor de 34ste (!) maal het Symposium van “The International Committee for the

History of Technology” door. Een en ander kan u nalezen op <http://www.icohtec2007.dk>

SIWE EN HET EERSTE INTERNATIONAAL SEMINARIE MIJNBOUWERFGOED IN MEXICO

Van 15 tot 20 mei 2007 nam SIWE deel aan het Eerste Internationaal Seminarie over Mijnbouwerfgoed te Real del Monte en Pachuca (Mexico), georganiseerd door TICCIH-Mexico en het Museum & Archief van de Mijnbouw te Pachuca. In het gebouw waar het seminarie plaats vond, het “Museo de Medica Laroral” (een als museum ingericht voormalig “Hospitaal voor Arbeidsgeneeskunde”) werd onder meer door SIWE lezingen gegeven over “Het patrimonium van de mijnbouw in Vlaanderen en Wallonië”, dit alles in het kader van de herbestemmingsplannen van onlangs stilgelegde zilver(erts)-mijnen in de deelstaat Hidalgo. In het Mijnmuseum van Pachuca werd, op vraag van de organisatoren door SIWE ook didactische sessies gegeven over “Het Patrimonium van

de Spoorwegen in België” en “De Restauratie/renovatie van het station Antwerpen-Centraal”. Er werden tal van interessante contacten gelegd met de jonge maar uiterst dynamische Mexicaanse beweging, actief op het gebied van het industrieel en wetenschappelijk erfgoed en de industriële cultuur. In Mexico-hoofdstad werd o.m. een bezoek gebracht aan het schitterende “MUTEC”, het nationaal “Museum van de Technologie”. Meer informatie hierover volgt in een volgende aflevering van de SIWE-Nieuwsbrief en / of SIWE-Magazine. Intussen kan u voor meer informatie terecht op volgende websites : www.adabi.org.mx / emailadres van het “Archivo Historico y Museo de Minería”: ahmm@prodigy.net.mx (P.V.)

INDUSTRIEEL ERFGOED – FOTOGRAAF BERND BECHER OVERLEDEN

De beroemde Duitse fotograaf Bernd BECHER is op 22 juni jl. op 75-jarige leeftijd overleden te Rostock. Met zijn vrouw Hilla, heden 72 jaar oud, ontwikkelde hij in de jaren 1970 en 1980 een totaal nieuw soort fotografische kijk op vooral industriële gebouwen. Deze werden per typologie (volgens functie) en “grondvorm” op strenge, “neutrale” en systematische wijze in beeld gebracht. Er kwamen indrukwekkende druk bezochte tentoonstellingen en publicaties tot stand over gashouders, koeltorens, mijnschachten, hoogovens, watertorens en graansilo's. Uit de foto's blijken

de gelijkenissen en verwantschappen tussen die soorten constructies en industriële installaties, waar ze ook in de wereld gebouwd werden. Bernd en Hilla Becher brachten het industrieel erfgoed binnen in de wereld van de hedendaagse kunst, op eigen-gereide wijze, koel en “objectief” en in tegenstelling tot het standpunt van de industriële archeologie, los van hun geschiedenis en sociale verwevenheid, dus als “anonieme sculpturen”, gezien door de lens van het kunstenaarsechtpaar. (P.V.)

HET DERDE CONGRES INDUSTRIEEL ERFGOED VAN CROATIE

In Rijeka (Croatië) gaat in oktober 2007 het 3de Internationaal congres door omtrent industrieel erfgoed, getiteld “Rijeka, historical traffic crossroad between Mediterrenian

and Europe. Nadruk ligt op transporterfgoed en scheepsbouw. Meer info op www.protorpedo-rijeka.org

TICCIH-BULLETIN : EEN WERELDWIJD OOG OP INDUSTRIËLE CULTUUR

De SIWE-redactie wenst promotie te malen voor dit uniek informatie en communicatie instrument, waarvan nog veel te weinig geïnteresseerden gebruik maken. Het TICCIH-Bulletin is het ledenblad van TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial

Heritage). Het bulletin is heden aan zijn 38ste aflevering toe en geeft u zowel achtergrondinformatie over recente ontwikkelingen in de sector als een gedetailleerde kalender van activiteit: colloquia, studiedagen, reizen, die wereldwijd door leden en niet-leden georganiseerd worden.

Uitgever is James DOUET, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Rambla d'Egara, 270 te 08221 Terrassa (Spanje). Lid

worden? Alle praktische info staat op website: www.mnactec.com/ticcih. (P.V.)

TIJDSCHRIFT “ScuolaOfficina” IS RUIM EEN KWARTEEUW OUD !

Een “blijvende waarde” onder de buitenlandse tijdschriften omtrent industriële cultuur en erfgoed is het door het ‘Museo del Patrimonio Industriale di Bologna’ (Italië) uitgegeven “ScuolaOfficina”. Het allerlaatste nummer (jg. 26, nr. 1, 2007) focust op de motorfiets-geschiedenis en –cultuur (met nadruk op de interbellum-periode), waarvan er tienduizenden werden

geproduceerd in deze stad. Logisch is ook dat daarover ook een permanente opstelling getuigt in het museum, dat ondergebracht is in een fraai gerenoveerde, voormalige steenbakkerij “Fornace Galotti”. Adres van het museum en van de redactie: Via della Beverara 123, 40131 Bologna (Italia). Alle info: museopat@comune.bologna.it. (P.V.)

INDUSTRIE-KULTUR”, EEN TIJDSCHRIFT DAT BRUGGEN BOUWT TUSSEN TECHNIKHISTORIE, INDUSTRIËLE CULTUUR EN ERFGOED

Een belangrijk tijdschrift is het Duitse “INDUSTRIE-KULTUR”. De ambitie van dit erg toegankelijk, vlot geschreven en zeer fraai geïllustreerd tijdschrift, is groot. Dit spreekt al in de ondertitel “Denkmalpflege, Landschaft, Sozial-, Umwelt- und Technikgeschichte” (Monumenten-zorg, sociale geschiedenis, ecologie, techniek, erfgoed...). Het tijdschrift is typerend voor de nieuwe verruimde houding ten opzichte van “industriële archeologie” : “Industrie-Kultur” verbindt onderzoek, bijvoorbeeld bedrijfsgeschiedenis en erfgoedzorg,

op het veld en koppelt daaraan de beleving van het erfgoed doorheen cultuur en toerisme en niet in het minst als identiteitsfactor voor lokale gemeenschappen en de regionale ontwikkeling van vandaag. Het laatste nummer van “Industrie-Kultur”(13de jaargang, nr. 39 / 2007, 2) focust uitgebreid op industriële cultuur en erfgoed in Zwitserland. Het tijdschrift is raadpleegbaar in het SIWE-documentatiecentrum. Meer informatie over inhoud en over abonnementsvoorwaarden: Klartext. Website www.industrie-kultur.de. (P.V.)

EEN BELANGRIJK CONGRES OVER ERFGOED VAN IJZER EN STAAL IN ASTURIË

De 9de aflevering van de Internationale dagen van het Industrieel Erfgoed, georganiseerd door INCUNA (een letterwoord voor “INDustrie – CUltuur en Natuur”) en de “Asociacion de Arqueologia Industrial Màximo Fuertes Acevedo” De samenkomst heeft als centraal thema “Van ijzer tot staal, het metallurgisch erfgoed”. Het congres,

het negende in een nu al legendarische reeks, heeft plaats in Gijón (Asturië, Noord-Spanje) van 3 tot 6 oktober 2007. Adres van het secretariaat = c/ La Muralla 3 (entresuelo), E-33202 Gijón (Spanje). Tel. : 0034/985319385. incuna@telecable.es en incuna@arrakis.es

NEDERLANDSE GEVELRECLAMES ALS BRON VOOR INDUSTRIËLE CULTUUR

De Werkgroep Historische Gevelreclames Amsterdam (WHGA) is al jaren in de weer om deze belangrijkste antieke gevelreclames te laten beschermen en te inventariseren en zelfs in hun oude glorie te herstellen ! Geen gemakkelijke klus in een land (in het bijzonder in Amsterdam) waar uiteraard elke muur kostbaar is en steeds weer overschilderd of “beplakt” wordt met nieuwe reclameboodschappen. Toch werden daar in de voorbije jaren meer dan twintig gevelreclames vakkundig gerestau-

reerd. Op vraag aan de heer M. Stegeman, één der belangrijkste bezielers van dit initiatief, wordt u de Nieuwsbrief 3 (mei 2007) digitaal opgestuurd. Daarin verneemt u meer over de het verloop en de financiering van de restauraties. De WHGA heeft ook een uitstekende website : gevelreclames.nl.

Meer informatie:

mr.m.stegeman@hetnet.nl /

Telefoon : 0031/20-68.27.423

EEN GRENSVERLEGGENDE FILM OVER INDUSTRIËLE REVOLUTIE IN CHINA

Recentelijk kwam de magistrale documentaire film “MANUFACTURED LANDSCAPES” uit, geregisseerd door Jennifer BAICHWAL en de Canadese fotograaf Edward BURTYNSKY. Deze trekken al jaren de wereld rond om industriële landschappen in beeld te brengen en concentreren zich de laatste tijd op China. De film toont de impact op mens en natuur in de “volksrepubliek” van de explosieve economische groei. De film toont ook onze steeds grotere afhankelijkheid van China als nieuwe kapitalistische grootmacht: de kans is groot dat je aansteker of strijkijzer en kerstver-

lichting van een Chinese assemblageband rolden. De schaal waarop aan bandwerk wordt gedaan en de manier waarop dit in beeld wordt gebracht laat op de toeschouwers een verpletterende indruk na. Behalve een fascinerende kijk op de megaontwikkelingen in China en onze roofzuchtige economie is MANUFACTURED LANDSCAPES vooral een reflectie over de globalisatie en de gigantische voetafdrukken die wij vaak onwetend elders op de planeet achterlaten. (P.V., vrij naar een bijdrage van Luc JORIS in De Morgen van 13-7-07).

UITVINDINGEN EN UITVINDERS

HONDERD JAAR “T.S.F.”

Op 23 december 1906, 100 jaar geleden werd voor de eerste maal een radio-oproep gebracht door Reginald FESSENDEN.

Een uitgebreide bijdrage naar aanleiding van deze belangrijke verjaardag van de “Télégraphie sans fil” (T.S.F.) wordt in het najaarsnummer

2007 van SIWE-MAGAZINE gebracht door SIWE-medeoprichter en SIWE-vrijwilliger de heer André MONTALD, autoriteit op het gebied van de communicatie- en telecommunicatietechnieken, in het bijzonder over de geschiedenis van de radio.

DE ONVERWACHTE COMEBACK VAN STEENKOOL

Onze aandacht werd getrokken door deze merkwaardige krantenkop, te lezen in De Morgen van 14 maart 2007, pagina 20. Ondertitel van de bijdrage: "En als we de CO₂ nu eens onder de grond stopten?" We citeren uit dit merkwaardig artikel:

Steenkool beleeft een tweede jeugd. Wereldwijd zal het verbruik tegen 2030 verdubbelen. Steenkool? Is dat niet die voorhistorische energiebron die van alle brandstoffen de meeste CO₂ vrijgeeft. Precies. Maar daar denkt men iets op gevonden te hebben : de CO₂ opvangen en weer onder de grond of in de oceaan stoppen. (...)

Volgens de jongste vooruitzichten zal de wereld in 2030 maar liefst 8,9 miljard ton steenkool verbruiken, tegenover 5 miljard ton in 2003. China en India zullen niet minder dan 4/5 van die toename voor hun rekening nemen. (...) Voor het klimaat is dat een rampzalig scenario. Als er niets op gevonden wordt zal de wereldwijde CO₂-uitstoot tegen 2030 met 55 procent toenemen in vergelijking met 2004 en verdubbelen tegenover referentiejaar 1990. China zal de VS, die nu verantwoordelijk is voor een kwart van de CO₂-uitstoot, al binnen 3 jaar

voorbijsteken (...). En dus wordt er veel hoop gevestigd op carbon capture and storage (CCS, opvang en opslag van koolstofdioxide). Daarbij wordt de CO₂ die bij de productie van elektriciteit uit fossiele brandstoffen vrijkomt uit de rookgassen gefilterd, opgevangen, en vervolgens in geologische lagen gestopt of diep in zee ondergebracht, via pijpleidingen of schepen. Studies wijzen uit dat de uitstoot van dergelijke elektriciteitscentrales op die manier met 80 of 90 procent wordt gereduceerd.

Momenteel zijn er drie commerciële projecten waar CCS wordt toegepast: op het Sleipner-gasveld in Noorwegen, het olieveld Weyburn in Canada en het gasveld in Salah in Algerije (...). Hannah Chalmers is een jonge ingenieur die aan de befaamde "Imperial College" in Londen onderzoek doet naar de toepassingen van CCS. "Indien er een verbinding kan gemaakt worden tussen grote CO₂-bronnen en stockeringsplaatsen dan kan CCS een grote impact hebben op de reductie van CO₂ in de atmosfeer", zegt Chalmers.

(Uit een artikel in DM door Sybille DECOO)

MENDELEJEV ONTLEENT ZIJN NAAM AAN...QUIZPROGRAMMA

“De Tabel van Mendelejev”, het quizprogramma van Ben Crabbé ontleent zijn naam aan de beroemde Siberische chemicus, die eind 19de eeuw het periodieke systeem der elementen uitvond, destijds voor zeer weinigen begrijpbaar: even onbegrijpelijk als het merendeel van de uitvindingen van heden voor het grote publiek van nu.... Merkwaardig is daarom de bijdrage van fysicus (en showbeest!)

Lieven SCHEIRE in deze programma's. Deze jongeman slaagt erin (in een mum van tijd) iets ingewikkeld als de Einsteins' relativiteitstheorie, de kwantummechanica e.a. helder en aanschouwelijk voor te stellen voor het “groot publiek”. Of hoe onze amusement-industrie (heel af en toe) ook positieve kanten kan hebben... (P.V;)

ONDER DE LEESLAMP

BIBLIOGRAFIE INDUSTRIEEL EN WETENSCHAPPELIJK ERFGOED IN BELGIË, ZOMER 2007 : EEN SELECTIE

Een selectie van bijdragen (boeken en tijdschriftartikels) over industrieel en wetenschappelijk erfgoed in België. Ook een beperkt aantal werken uit het buitenland, die voor Vlaanderen / Brussel / België interessant kunnen zijn, worden opgenomen. De meeste bijdragen zijn recent, maar er worden ook een aantal oudere, nog niet in vorige edities vermelde bijdragen opgenomen. De eventuele commentaren bij de referenties staan in cursief. We verwijzen ook nog eens naar de digitaal ontsloten bibliografie

“Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed 1991-2006”, raadpleegbaar via website www.viat.be. Suggesties voor aanvullingen op deze rubriek zijn uiteraard steeds welkom. U kan uw suggesties kwijt via E-mail: paiviaene@hotmail.com.

BARTHELS Thomas, MÖLLER Armin, BARTHELS Klaus, Die Montzenroute. Eisenbahnen zwischen Antwerpen, Lüttich, Aachen und Köln. Spoorwegen tussen Antwerpen, Luik, Aken en Keulen. Chemins de Fer entre Anvers, Liège, Aix-la-Chapelle et

Cologne. Mönchengladbach, (Thomas Barthels Druck-Agentur) 2006. ISBN: 3-9810183-1-1

(S.N.), Beringen, op ontdekkings- tocht in de mijncité. Wandelkaart. Beringen, (Toerisme Beringen) s.d.

BERNAERTS Jan, Kanaal Dessel-Turnhout-Schoten – Dl. 2. In : Ruimschoots, Tijdschrift over klassieke scheepvaart, jg. 7, nr. 2, april 2007, p. 14-17.

BERNARD Marie-Laurence, SCHROBILTGEN Luc, Quand les poêles s'affichent, la collection d'Essegé s.a. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (2006), p. 66-97.

BERNARDO Y GARCIA Luis Angel, Esquisse d'une histoire bruxelloise de l'industrie du chauffage domestique. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (2006), p. 14-20.

BIANCHI Assunta, Etude : La S.A. des Charbonnages Hensies-Pommeroeul. Un charbonnage en quête d'auteurs. In : Bulletin du PIWB, nr. 67-68, octobre 2006-mars 2007, p.19.

BOCARD Hélène (dir.), De Paris à la Mer. La ligne de chemin de fer Paris – Rouen - Le Havre.<Collection> Images du Patrimoine, nro. 239. Paris, (Inventaire Général du Patrimoine Culturel) 2005. *Slechts bij wijze van uitzondering nemen we*

buitenlandse publicatievermeldingen op, maar dit boek is in alle opzichten een unicum in zijn genre. Merkwaardig is o.m. de voortdurende linken die gelegd worden tussen de gedetailleerde historiek van de in 1843 ontstane spoorlijn (met uitstekende foto's van de opeenvolgende stations en stationstransformaties) én de actuele erfgoedelementen die vandaag nog deel uitmaken van dit "historisch transport-landschap" (nauwkeurig gekarteerd of gesitueerd op historische kaarten en gravures) ! ISBN-nummer = 2-905913-46-0.

BROES Karel, Van tribulum tot rosmolen. Themanummer Reeks Vlaamse molenstudies.

Molenecho's, jg. 35, 2007, nummer 1. *Spectaculaire en grondige studie over rosmolens en voorgangers (262 pagina's), prachtig geïllustreerd. Meer informatie:*

www.molenechos.org. Gerealiseerd met de steun van de Provincie Antwerpen en het Vlaams Centrum voor Molinologie te Sint-Amands aan de Schelde (www.molenumuseum.be / info@molenumuseum.be)

BRÜCK Laurent, Les témoins oubliés de l'industrie hutoise. In : Les Nouvelles du Patrimoine, nr. 114, oct.-déc. 2006, p. 38-41. *Themanummer van het Brusselse tijdschrift "Les Nouvelles du Patrimoine", gewijd aan de stad Hoei (Provincie Luik) en haar omgeving.*

BUYST Marcel, DE NAEGEL Gaby, HELLINX Jan, Petroleum en accijnzen. Antwerpen, (Archief en Museum Douane en Accijnzen) 1989. *Didactische brochure over de geschiedenis van de petroleum en de petroleumverwerking (en petrochemie), in het bijzonder over de raffinaderijen in Antwerpen en over accijnzen op minerale olie.*

BUYST Marcel, HELLINX Jan, 10 jaar Museum en archief Douane en Accijnzen. 1988-1998. Antwerpen, (Nationaal Museum en archief Douane en Accijnzen) 1998.

CLAES Marie-Christine, J.B.A.M. Jobard et le chauffage domestique au milieu du 19e siècle.. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (2006), p. 21-25.

COUMONT Sophie, NICOLAI Henri, Itinéraire de l'eau et de la laine au Pays de Vesdre.<Série > Homme et Paysages nr. 33. Brussel, (Société Royale Belge de Géographie) 2002.

CROTTEUX Grégory (red.), Blegny-Mine. La bataille du charbon (1945-1957). Livret pédagogique. Blegny, (Service pédagogique de Blegny-Mine) 2003.

DANAN Pierre-Emmanuel, DE HERDT René, ROBBEN Danny,

Stekskes uit Gent. De geschiedenis van een Gentse lucifersfabriek. <met Bijlage (tentoonstellingscatalogus, red. door Sabine MENGE)>. Gent, (MIAT) 2007.

DANGIS T.J., Met gewicht en met maat of het decimaal stelsel in de zuidelijke Nederlanden (1802-2005). Kessel-Lo (eigen beheer) 2006.

DAVIES W.J.K., The vicinal story. Light Railways in Belgium 1885-1991. Scarborough, (LRTA), 2006. ISBN = 0-948106-32-8.

DE BROUWER Leo, VAN LIEROP Peter, Gladde jongens. De kunst van het scheren Antwerpen, (Van Halewijck) 2007.

DECUYPERE Yves Dhau (dir.), ALESSANDRI Raphaël, BERTRAM Catherine, HUTTNER Brigitte, DELINSELLES Alexis, MAZIZ Naïma, L'Habitat minier en Région Nord – Pas de Calais. Histoire et évolution 1825-1970, Tome 1. Mission Bassin Minier Nord – Pas de Calais, 2006.

DEMEY Anthony, Kruikebe / Rupelmonde. Klipperaak "Tijl Uilenspiegel". In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 242.

DE MUYNCK Bert, VAN HOOFF Werner (dir.), De poppen aan het dansen. Honderd jaar Antwerps Volkskundemuseum. Nieuwe visies op erfgoed en musea. Nijmegen (Uitgeverij Vantilt) 2007. ISBN : 978 90 77503 83 6.

DE RAINAC Anne-Marie, Alumettes au XIXe siècle, les Caussemille et Cie. La Motte-Achard, (Les Editions de Bonnefonds) 2004. *Boeiende studie, onder meer gewijd aan de Franse luciferproducent «Caussemille et Cie» met belangrijk filiaal in Gent.* ISBN 2-9513175-8-1. Zie : www.bonnefonds.com

DE REN Leo, Het Provinciaal Museum Sterckshof-Zilvermuseum. In : Cultureel Jaarboek 1994, Stad Antwerpen, p. 156-157.

DEVOS Patrick, Brakel / Michelbeke. De Boembekemolen. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 210-212.

DEVOS Patrick, Gent, Vier onderstations en een elektriciteitscabine. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 215-218.

DEVOS Patrick, Gent, Graanmaalderij Molens Goethals. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 220-221.

DEVOS Patrick, Gent, Woning en bedrijfsgebouw (Rijstpelderij, Waaistraat 7 Gent). In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 224.

DEWIER Alain, Etude: approche de la construction ferroviaire dans la région du Centre, des origines à 1985. In : Bulletin du PIWB, nr. 67-68, octobre 2006-mars 2007, p. 3-6.

DIERICKX Fons, De melkerij Sint-Antonius te Herdersem (en Standregelen). In : De Faluintjes, jg. 20, nr. 1, 2007, p. 51-52 (54-59).. ...

DUPONT Christine A., Le poêle au musée. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (dec. 2006), p. 98-103.

Gids van de Industriemusea in de Euregio Maas-Rijn. Aachen / Blegny, (Industriemusea in de Euregio Maas-Rijn e.V.) s.d..

GUYOT Barthélemy (red.), Op verkenning in Blegny-Mine. Lespakket 7-10 jaar. Blegny, (Toeristisch Domein van Blegny) 2001.

GUYOT Barthélemy (red.), DEFER Jean, CRUL Jacques e.a., Op verkenning in Blegny-Mine. Lespakket 10-14 jaar. Blegny, (Toeristisch Domein van Blegny) 2001.

HELLINX Jan, "Den Entrepot" van Antwerpen. 160 jaar douaneleven. Antwerpen, (Archief en Museum Douane en Accijnzen) 1990. *Briljante, goed gedocumenteerde maar bescheiden (op kleine oplage) gepubliceerde brochure over opgang, bloei en verval (sloop in de jaren 1980) van één der grootste magazijnen, ooit gebouwd en herbouwd in Vlaanderen. Beschikbaar in bovenvermeld museum.*

HEYMANS Vincent, Un poêle chez soi. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (dec. 2006), p. 44-49.

JALON Rita, Een audio-visuele realisatie in het Nationaal scheepvaartmuseum: de Scheldezaal met toelichende Scheldebrouchure. In : Cultureel Jaarboek 1993 Stad Antwerpen, p. 140-143.

JEFFERIES Janis, WOOD CONNOY Diana (ed.), Shaping space : textiles and architecture. In : Textile, the journal of cloth and culture, jg. 4, 2006, nr. 3, p. 234-360.

JOHNSON Wim, Het "Maritiem Park": aanzet tot een vernieuwde belangstelling voor ons maritiem erfgoed? In : Cultureel Jaarboek 1993 Stad Antwerpen, p. 265-267.

KEUNEN Ivo, THOMAS Rik, e.a., Zwartberg. Zevenduizend flonkerende kristallen. Jubileumboek uitgegeven naar aanleiding van de viering van vijftig jaar Lacoste kerk te Genk-Zwartberg. Genk, (Parochiale werken Zwartberg) 1990.

LAUREYS Dirk, MIGOM Serge, Van sprookjestuin tot modelstad. Antwerpen 1930 en de tentoonstellingswijk. Erfgoedgids. Antwerpen, (Dienst Cultureel Erfgoed / Provinciebestuur Antwerpen) 2005.

LEROY Rudy (dir.), Loft Story, nieuwsbrief van en voor mensen met een passie voor herbestembare panden en stadsontwikkeling. Gent, jg. 4, nr. 4. *Deze aflevering van deze periodieke publicatie van bouwbedrijf en projectontwikkelaar "Lofting Group" bevat tal van interessante info over recent herbestemde*

industriële en niet-industriële gebouwen. Meer info : zie website www.lofting.be

MANTELEERS Willem, De "Belgica". In : Ruimschoots, Tijdschrift over klassieke scheepvaart, jg. 7, nr. 2, april 2007, p. 7-10.

MATTEY Ignaz, Van elitekleding tot allemansdracht : het matrozenpakje als dalend cultuurerfgoed. In : Textielhistorische bijdragen, nr. 45 (2005), p. 59-82.

Museumnieuws, Nationaal Museum en Archief van Douane en Accijnzen vzw.

De laatste editie (maart-april 2007) van deze weinig bekende periodieke uitgave draagt het nummer 105.

MEYFROID Catherine, Etude : La gare du Midi à Bruxelles (1840-1952), un enjeu urbanistique et économique. In : Bulletin du PIWB, nr. 67-68, octobre 2006-mars 2007, p.10-18.

MEYFROID Catherine, Etude : La gare du Midi à Bruxelles (1840-1952), histoire et influence. Verhandeling / Mémoire, Bruxelles, U.L.B. / Lic. Histoire / 2004.

MUYLLAERT Sophie, Een nieuwe start voor het Hopmuseum in

Poperinge. In : In de steigers, jg. 14, nr. 1, 2007, p. 32-33.

NAUWELAERTS Mandy, TERRYN Caroline, VERBRAEKEN Paul, De Panoramische Droom. Antwerpen en de Wereldtentoonstellingen 1885 – 1894 - 1930. In : Cultureel Jaarboek 1993, Stad Antwerpen, p. 71-77.

OLLIVIER Hendrik, GEERKENS, E., PEIREN L., HUMBEECK, VINCENT A., 100 jaar P&V (1907-2007) Het unieke verhaal van een coöperatieve verzekeringsmaatschappij. Brussel / Gent, (P&V Verzekeringen / AMSAB-ISG) 2007. *Deze publicatie bestaat uit 2 delen, gebundeld in "foedraal". Deel 1 is een fotoboek en deel 2 bevat tal van boeiende achtergrondteksten. Bestelbaar via AMSAB-ISG, Bagattenstraat 174, 9000 Gent / orders@amsab.be / Franstalige uitgave : "Cent ans de P&V. L'histoire originale d'une société coopérative d'assurances..*

PIETERAERENS Martine, Evergem, Gent, Lovendegem, Waarschoot, Zomergem : De loop van de Lieve. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 212-215.

PIETERAERENS Martine, Zelzate. IJzeren hangbrug en vijver. In :

Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 281.

PIETERS Rudy, Het begin van het plastic tijdperk. Van art-deco camera tot zekering: een eeuw geleden vond Baekeland het bakeliet uit. In : De Morgen, zaterdag 24 maart 2007, p. 64-65.

PUISSANT Jean, Poëlerie : tout feu, tout flamme. In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (dec. 2006), p. 5-12.

ROBIJNS Luc, Aalst. Station. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 209.

ROBIJNS Luc, Herzele / Sint-Lievens-Esse, Brouwerij Van den Bossche. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 240-241.

ROBIJNS Luc, Wetteren / Massemen, Site Maalbroekmolen. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaandere

RYCKAERT Marc, Het kanaal Kortrijk-Bossuit. In : In de steigers,

Erfgoednieuws uit West-Vlaanderen, jg. 14, nr. 1, 2007, p. 7-12.

SCHOLLIERS Peter, CROSSICK Geoffrey, BILLEN Claire e.a., Ouvriers et ville en mouvements. Brussel, (La Fonderie) 2007. *In dit nr. 36 van "Les Cahiers de La Fonderie" redigeerden een aantal auteurs een interessante reeks artikels omtrent arbeiderscultuur, n.a.v. de op pensioenstelling van Prof. Jean Puissant (U.L.B.), voorzitter van La Fonderie. Verkrijgbaar in La Fonderie, Ransfortstraat 27 te 1080 Brussel.*

SEGGERS Danny, WAUTIER Kristel, En toen was er ... Bakeliet 1907-2007. Catalogoog van de tentoonstelling. Exhibition catalogue. Gent, (UG, Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen) 2007. *Schitterende "vulgariserend-wetenschappelijke" uitgave, een handig naslagwerk, dus meer dan een klassieke "catalogus" bij de gelijknamige tentoonstelling, waarbij ook een handige "wandelcatalogoog" en bijhorende prachtige CD-Rom uitgegeven werd. Een uiterst verzorgd trio, dat andermaal blijk geeft van de dynamiek van dit uniek museum in Vlaanderen en de deskundigheid van haar medewerkers..*

STOLS Eddy, BLEYS Rudi (red.), Vlaanderen en Latijns-Amerika. 500 jaar confrontatie en métissage. Antwerpen, (Mercatorfonds) 1993. *Zeer gevarieerd aanbod aan opstellen door multidisciplinair team van auteurs betreffende de ontwikkeling o.m. modernisering en industrialisering van Latijns-Amerika en de onbekende bijdrage hierin van Vlaanderen. Voor een weggeefprijs verkrijgbaar, o.m. in boekhandel De Slegte te Gent.*

STURM Hermann, Industrie-architektur als Kathedrale der Arbeit. Geschichte und Gegenwart eines Mythos. Essen, (Klarlex) 2007.

THOMAS Rik, Tussen schachttoeren en steenstort. Oorsprong en verleden van een zwarte berg, zijn zwart goud en de mijnwerkers die er leefden. Opglabbeek, (uitgegeven in eigen beheer) 2002. *Zeer verdienstelijk boek, geschreven vanuit de positie van de mijnwerker. Sociale geschiedenis met een hart ! ISBN : 90.807338-1-4 Adres auteur-uitgever: Stegereindweg 32, 3360 Opglabbeek.*

VAN DAMME Bart, De introductie van beton in de woningbouw. Experimenten uit de jaren '20 : Het Rad (1921-1922) in Anderlecht en Kapelleveld (1922-1926) in Sint-

Lambrechts-Woluwe. Verhandeling voor het behalen van het diploma van ingenieur-architect KUL 1998.

Pionierswerk op het gebied van het onderzoek van de mechanisering van de sociale woningbouw in België en de vroege toepassingen van beton in de interbellum-woningbouw.

VAN DAMME Jan, Varend erfgoed. De voormalige scheepswerven van Baasrode (Dendermonde) : masterplan en ontwikkelingsconcept voor een scheepvaartsite <en> Ruimschoots. In : Monumentenzorg en Cultureel Patrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, p. 36-41.

VAN DE CASTEELE Godelieve, VANDENBROEKE Marie-Cecile, De drinkwatervoorziening te Gent van 1866 tot 1927. Gent, (Verhandeling tot het verkrijgen van de Wettelijke graad van Burgerlijk Ing.-Arch., R.U.G., Faculteit der toegepaste Wetenschappen, Werkplaats voor Architectuur) Acad.jaar 1976-1977.

VANDENBREEDEN, Waarom men modernist moet zijn. In : Blomme. Wiels. Brussel, (Wiels – Centrum voor Hedendaagse Kunst) 2007.

VANDENREYT Caroline, VAN DE SIJPE Luc, NIJSSEN Koenraad, 300.000 jaar Limburg (deel 19)

Industriële Revolutie in Limburg. In : Het Belang van Limburg, 26 & 27 mei 2007, p. 1,2,7 & 8.

VANDE VIJVER Guénaël, Etude : Calisto Peretti, un artiste au service de la prévention des accidents de travail. In : Bulletin du PIWB, nr. 67-68, oct. 2006-mars 2007, p. 21-24.

VANDE VIJVER Guénaël, Etude: Baume & Marpent (suite et fin). In: Bulletin du PIWB, nr. 67-68, octobre 2006-mars 2007, p. 24-26.

VANHAVERBEKE Martin, Zot van stenen. In Kreo, april 2007, p. 20-23.

VAN HERCK G., FRECHÉ G., PAEPS R., De Douane te Leuven. Van de Oostenrijkse tijd tot heden : meer dan 200 jaar Douane-aanwezigheid te Leuven. Leuven, 1996.

Delen van deze bijdrage, in het bijzonder over het Openbaar Entrepot te Leuven, werden recentelijk in verwerkte vorm gepubliceerd in: Museumnieuws. Periodieke uitgave van het Nationaal Museum en Archief van Douane en Accijnzen, nr. 104 (jan. – febr. 2006) en nr. 105 (maart – april 2007).

VAN LANI Stefan, DE WAELE Maria, Gesekulariseerd: van fiere abdij tot grauw fabrieksgebouw

1796-1837. In : Johan DECAVELE (red.), De Oude Abdij van Drongen: elf eeuwen geschiedenis. Leuven, (KADOC) 2006.

VANNIEUWENHUYSE Johan (red.), In goede banen? De Provincie West-Vlaanderen en het beheer van de buurtspoorwegen 1800-heden. Brugge, (Provincie West-Vlaanderen. Archiefdienst) 2005. <De Provincie West-Vlaanderen in honderd (archieff)stukken / Archiefdienst : 4 / Tentoonstellingscatalogus>.

VERHAERT Tine, Gids. Diamantmuseum Antwerpen (Diamantmuseum) 2003.

VANPEE Dominique, L'énigme du « poêle de Louvain ». In : Les Cahiers de La Fonderie, nr. 35 (dec. 2006), p. 26-29.

VANTHOURNHOUT Philippe, De viermastbark "Pamir". In : Ruimschoots, Tijdschrift over klassieke scheepvaart, jg. 7, nr. 2, april 2007, p. 24-27.

VAN TIGGELEN René, De schedel doorgelicht. Geschiedenis van de Neuroradiologie in Beeld. Brussel, (Belgisch Museum voor Radiologie) 2007.

VERMEIREN Neel, Van heiheuter tot bedrijfsleider. Een eeuw landbouwleven te Wuustwezel. Ste Marie Zuivel 1907-2007. Wuustwezel, (Landelijke Gilde) 2007.

VERVAEKE Pol, Bedrijvig Brussel. Passementerie De Backer : van “embrasses” tot “pampilles”, maar alles met de hand. In : De Vijfhoek, jg. 31 , nr. 6, p. 8.

VIAENE Patrick, SIWE : steunpunt voor industrieel en wetenschappelijk erfgoed. In : Erfwoord, mei-juni-juli 2007, p. 34-36.

WEYTJENS Laurent, Avant Blegny-Mine...souvenirs et chaleur du charbonnage de Trembleur. (Collection Comté de Dahlem). Blegny, (Domaine Touristique de Blegny-Mine) 2007. n 2005, p. 274.

BOEKBESPREKINGEN

BARTHEL'S Thomas, MÖLLER Armin, BARTHEL'S Klaus, Die Montzenroute. Eisenbahnen zwischen Antwerpen, Lüttich, Aachen und Köln. Spoorwegen tussen Antwerpen, Luik, Aken en Keulen. Chemins de Fer entre Anvers, Liège, Aix-la-Chapelle et Cologne. Mönchengladbach, (Thomas Barthels Druck-Agentur) 2006. ISBN: 3-9810183-1-1

Buitengewoon verzorgde, wetenschappelijk onderbouwde, drietalige studie omtrent één van de belangrijkste spoorlijnen van ons land en (naar) ons oostelijk buurland, gepland als een sneltreinverbinding, tijdens de Eerste Wereldoorlog voor legertransporten gebouwd, vandaag de belangrijkste goederentreinverbinding tussen België en Duits

land: dit is de **montzenroute**, genaamd naar het kleine dorp Montzen. Het boek laat zich lezen (en bekijken: 350 illustraties) als een lange, intensieve reis door de tijd en de industriële ruimte.

Dezelfde auteurs realiseerden een het al even baanbrekend boekwerk “Der Eiserne Rhein”. Kontakt : kontakt@barthels.de (P.V.)

BROES Karel, Van tribulum tot rosmolen. Themanummer Reeks Vlaamse molenstudies. Molenecho's, jg. 35, 2007, nummer 1.

Spectaculaire en grondige studie over rosmolens en voorgangers (262 pagina's), prachtig geïllustreerd. Meer informatie:

www.molenechos.org. Gerealiseerd met de steun van de Provincie Antwerpen en het Vlaams Centrum voor Molinologie te Sint-Amands aan de Schelde (www.molenmuseum.be / info@molenmuseum.be)

Deel 1 (p. 5-70) start met een “molentijdtafel” en vertelt op aanschouwelijke wijze de voorgeschiedenis van dorsen van het graan, de treading, het tribulum (sikkels en handalaam), de “torniquet, de dorsrosmolen, de ploeg, de “ghani” (een primitieve door dieren voortgetrokken molen), over trekdieren en trektuig. Zeer waardevol is de internationale en cross-culturele benadering (in tijd en ruimte).

Deel 2 (p. 75-101) gaat dieper in op de rosmolen (definities, terminologie en typologie).

Deel 3 (p. 102-244) is ingedeeld in verschillende onderdelen: landbouw (hoeveinrichting, dorsen, malen, pletten (olie, fruit, suikerriet, kleurstoffen), karnen, zeven (tabak) en diepploegen), wateropvoer, mijn

bouw, transport, bouwkunde, metaalbewerking, diverse industrieën, overtoom en eindigt met een kapittel over paardenmolens.

De studie wordt afgerond met indexen (op plaatsen en personen), bronnenopgave en uitgebreide bibliografie en samenvattingen in vier talen. Het contactadres Karel BROES, auteur van deze uitzonderlijke studie is Broekstraat 24, B-1700 Dilbeek. (P.V.)

**Rosmolen met boven-riemschijf
Freilichtmuseum Bad Sobernheim Duitsl.
Foto Alex Baerts**

DANGIS T.J., Met gewicht en met maat of het decimaal stelsel in de Zuidelijke Nederlanden. Met een bijvoegsel van gebruikte voormetrische ijkmerken (16de-18de eeuw). Kessel-Lo, (J. Dangis) 2006, 165 p., ill.

De auteur, erevoorzitter-stichter van de Vlaamse Tinvereniging (adres van deze vereniging: Vinnestraat 32, 1982 Zemst-Elewijt, tel.: 0494-121318, geeft een uitgebreid overzicht van de merken (190 afbeeldingen), jaarletters en -cijfers, ijkmeesters, -ressorten en –kantoren, fabrikanten van maten en gewichten. Dit alles is gesteund op een 300-tal officiële bronnen en talloze publicaties.

Dit uniek werk behandelt de tijdsperiode van het jaar VII tot 2005. Bovendien wordt een apart hoofd-

stuk gewijd aan de “Rechtzetting van reeds gepubliceerde verhandelingen aangaande het metrisch stelsel en waar foutieve stelling voorkomen of het verhaal van hoe herhaalde fouten hun eigen levens kunnen leiden!. Warm aanbevolen voor liefhebbers Deze uitgave in eigen beheer kan bekomen worden door storting van 28,00 € op rekening 979-9714731-89 van J. DANGIS, Waterlelielaan 9, bus 3 te 3010 Leuven / Kessel-Lo.

(Karel HAUSTRAETE)

DAVIES W.J.K., The vicinal story. Light Railways in Belgium 1885-1991. Scarborough, (LRTA), 2006. ISBN = 0-948106-32-8.

Dit is en blijft hét basiswerk over buurtspoorwegen in België: het betreft een recente en grondige bijwerking ook op het gebied van de cartografie, van het meer dan twintig jaar geleden verschenen “magnum opus” van W.J.K. DAVIES. Het is veelzeggend dat het weer eens een buitenlander is die deze grondige

studie over dit belangrijk aspect van ons Belgische transportgeschiedenis op zich heeft genomen. Er zijn nauwelijks voldoende superlatieven om de degelijkheid en de grondigheid van dit, ondanks alles toch vlot hanteerbaar naslagwerk, te omschrijven. (P.V.)

DE MUYNCK Bert, VAN HOOFF Werner (dir.), De poppen aan het dansen. Honderd jaar Antwerps Volkskundemuseum. Nieuwe visies op erfgoed en musea. Nijmegen Uitgeverij Vantilt 2007. ISBN 978 90 77503 83 6.

Dit is één van de meest originele en vernieuwende publicaties omtrent de evolutie van de volkskunde in en buiten Vlaanderen, een boek dat bovendien vlot leest en schitterend werd geïllustreerd. Het 100 jaar wedervaren van het Antwerps Museum voor Volkskunde (dat binnen afzienbare tijd opgenomen wordt in het Museum aan de Stroom

/ MAS) door Alfons K.L. THIJIS is op dat gebied een baanbrekende bijdrage. Hetzelfde kan gezegd worden van tal van andere bijdragen in dit memorabele boek. De gelijknamige tentoonstelling, die liep tot 19/08/2007, was eveneens voor vele bezoekers, waaronder een delegatie van SIWE vzw, een ware revelatie. (P.V.)

MONUMENTENZORG EN CULTUEEL PATRIMONIUM. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2006.

Telkens weer, ook nu weer, munt dit Jaarverslag uit op gebied van erfgoednieuws, zowel inzake actuele regelgeving inzake monumenten- en landschapszorg, als inzake informatie over beschermde monumenten en hun beheer, omtrent het vakgebied archeologie, landschapszorg en aanverwanten. Uit goede bron vernam SIWE vzw dat heden het

verder zetten van deze reeks door de uitgever, het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen, ter discussie staat. Het stopzetten van zo'n unieke reeks van dit "Jaarverslag", niet alleen een bibliofiel paradepaardje maar ook en vooral echte naslagwerken op het vakgebied, zou zéér jammer zijn en zou voor velen een groot verlies betekenen. (P.V.)

VAN TIGGELEN René, De schedel doorgelicht. Geschiedenis van de Neuroradiologie in Beeld. Brussel, (Mémogrames & Belgisch Museum voor Radiologie) 2007

De neuroradiologie ligt mee aan de basis van de grote vooruitgang van

de geneeskunde. Een groot aantal namen uit de wetenschap hebben

hun stempel gedrukt op haar geschiedenis en verdienen vandaag een eerbetoon. Het boek is een hulde aan de Belgische radiologische gemeenschap en haar voorgangers. Het boek verschijnt naar aanleiding van twee markante gebeurtenissen: het 45-jarige bestaan van de Belgische afdeling

van neuroradiologen en de inhuldiging van de tentoonstelling neuroradiologie in het Museum Dokter Guislain te Gent. Informatie : memogrames@yahoo.fr Adres Memogrames : Zeven Sterrenstraat 13, 1082 Brussel. (naar een bericht van de auteur & uitgever)

BROUWER Leo & VAN LIEROP Peter, Gladde jongens. De kunst van het scheren. Antwerpen, (Van Halewijk) 2007.

“De kunst van het scheren” is de titel van een recente uitgave van geboren verzamelaars van scheermessen, scheerkwasten, -riemen, slijpstenen en ander scheeralaam. Gillette, Wilkinson, Solingen en vele andere merken passeren de revue

en brengen de charme van scheercultuur in woord en beeld voor het voetlicht. Wie aan het boek niet genoeg heeft, kan voor scheercursussen terecht bij de auteurs in “De Koordenwinkel” in Antwerpen Tel.: 03/233.24.42. (P.V.)

HOE LID WORDEN VAN SIWE VZW ?

Door uw bijdrage te storten op rekening 001-3088106-90 van SIWE vzw Stapelhuisstraat 15 3000 Leuven
IBAN: BE 34 00 13 0881 0690 BIC: GEBABEBB

Jaarlijkse bijdrage

BELGIË

Sympathiserend lid: 18,00 €

Vereniging: 30,00 €

Steunend lid, bedrijf: 35,00 €

BUITENLAND

Sympathiserend lid: 18,00 €

Vereniging: 30,00 €

Steunend lid, bedrijf: 35,00 €

HEEFT U UW LIDMAATSCHAP VOOR 2007 AL VOLDAAN ?

INDIEN JA: BEDANKT !

INDIEN NOG NIET: DOE HET NU METEEN !

SIWE vzw is aangesloten bij

CONTACTCENTRUM
VOOR
ERFGOEDVERENIGINGEN

Met de steun van de Vlaamse Gemeenschap en

Leuven.
Ervenwood.
springlevend.

N.V. Domein Ternesse S.A.

BC 1680
P.B. - P.P.
België-Belgique

Afitekantoor BIEBEEK
Erkeningsnr.: P209286

Afzender: SIWE v.z.w.
Stabelhuisstraat 15
3000 LEUVEN